AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL : 9

KASİKATÜR

SAYI : 105 • ARALIK / 2001

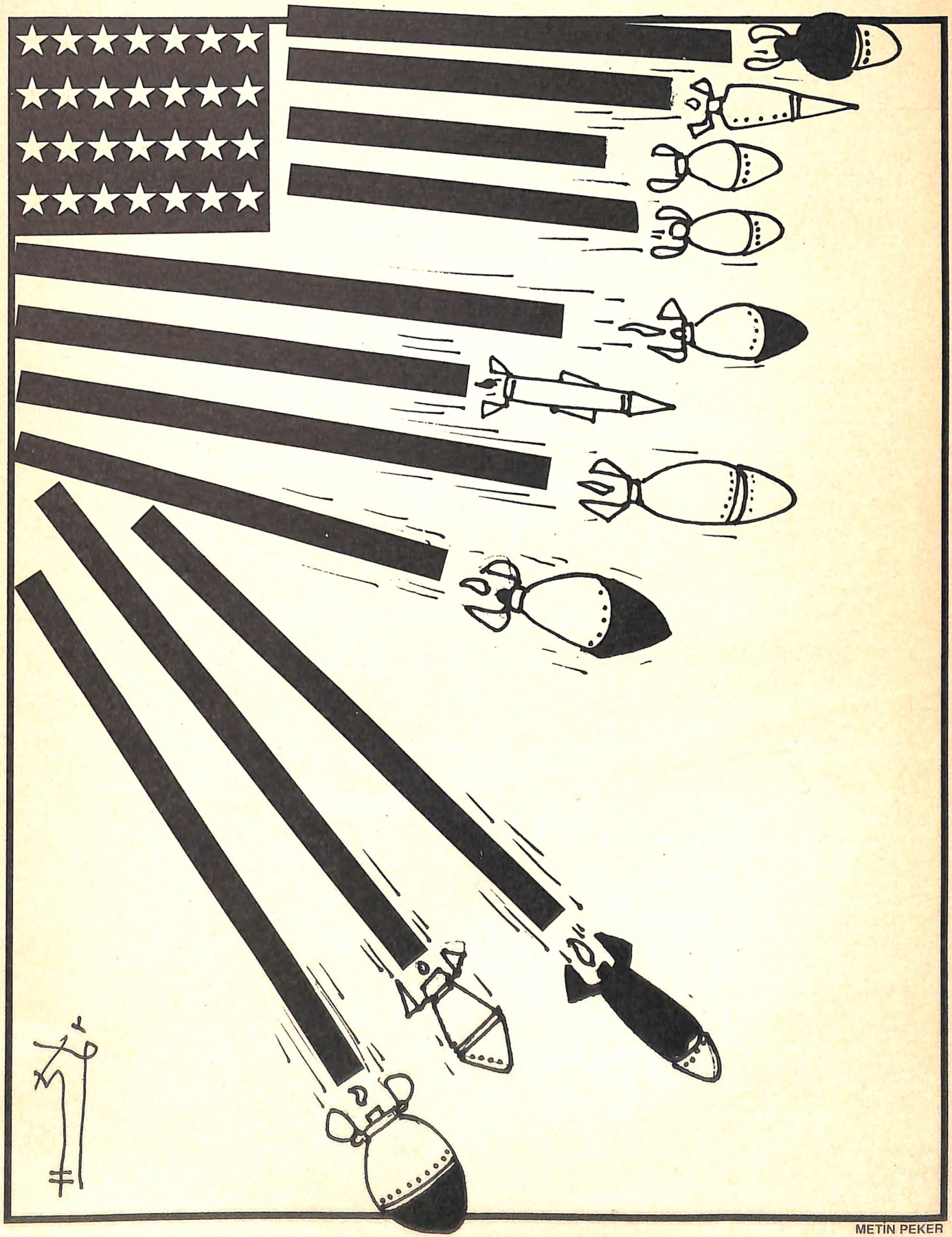

METİN PEKER

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ
ANKARA TEMSİLCİLİĞİ ADINA
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MURAT ÖZMENEK

YAYIN KURULU

ALİ FUAT SÜER
BÜLENT OKUTAN
CUMHUR GAZİOĞLU
OKTAY BİNGÖL
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
MURAT SAYIN

KATKIDA BULUNANLAR

ALİ ULVİ ERSOY
ALİ ŞUR
ALİ HERKÜL ÇELİKKOL
ALİ ŞÜKRÜ FİDAN
AHMET ERKANLI
AKIN ÖNDER
BAYRAM ALİ KARA
BURHAN ÖZOYAL
CEM KENAN ÖNGÜ
CEMAL ARIĞ
CEZMİ ERMİŞ
CİHAN DEMİRCİ
ERDOĞAN BAŞOL
ERDOĞAN KARAYEL
ERAY ÖZBEK
ERCAN BAYSAL
ERGÜL AKTAŞ
EROL ÖZDEMİR
HASAN SEÇKİN
HASAN TAHSİN
HASAN UYSAL
HÜSEYİN ATABAŞ
HÜSEYİN TANYERİ
GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU
İSMET LOKMAN
KADİR DOĞRUER
MUHİTTİN KÖROĞLU
MUSTAFA BİLGİN
NECATİ ABACI
NURİ BİLGİN
OĞUZ GÜREL
OHANNES ŞAŞKAL
ORHAN ENEZ
ÖZCAN ÇALIŞKAN
TAYFUN AKGÜL
TONGUÇ YAŞAR
SEÇKİN TEMUR
SERDAR ÇAKIRER
YENER ÇAKMAK
YİĞİT ÖZGÜR

DERGİ TEMSİLCİLİKLERİ
Bursa/Mümin Bayram/İzmir·Cem Koç/
Trabzon·Adnan Taç/Sinop·Seyit Saatçi
Zonguldak·Kürşat Coşkun

DİZGİ: DAMAR LTD. ŞTİ. · ANKARA
Özveren Sok. 3/8 Demirtepe Tel: 0.312. 232 01 11

BASKI: KUBAN MATBAACILIK YAYINCILIK · ANKARA
Matbaacılar Sitesi 558. Sok. No:20 Tel: 0.312. 395 20 70

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ:
Konur Sok. 31/10 Kızılay-ANKARA Tel-Faks: 0.312. 417 37 28

POSTA ÇEK NO: 104902 METİN PEKER
Altı Ay: 18.000.000 TL - Bir Yıllık: 36.000.000 TL.
Altı Ay: 24.000.000 TL. Bir Yıllık: 48.000.000 (Resmi Dairelere)

KAPAK KARİKATÜRÜ: ERAY ÖZBEK

Karikatür Dergisi'ndeki eserler yazılı izin alınmadan kesinlikle yayımlanamaz.

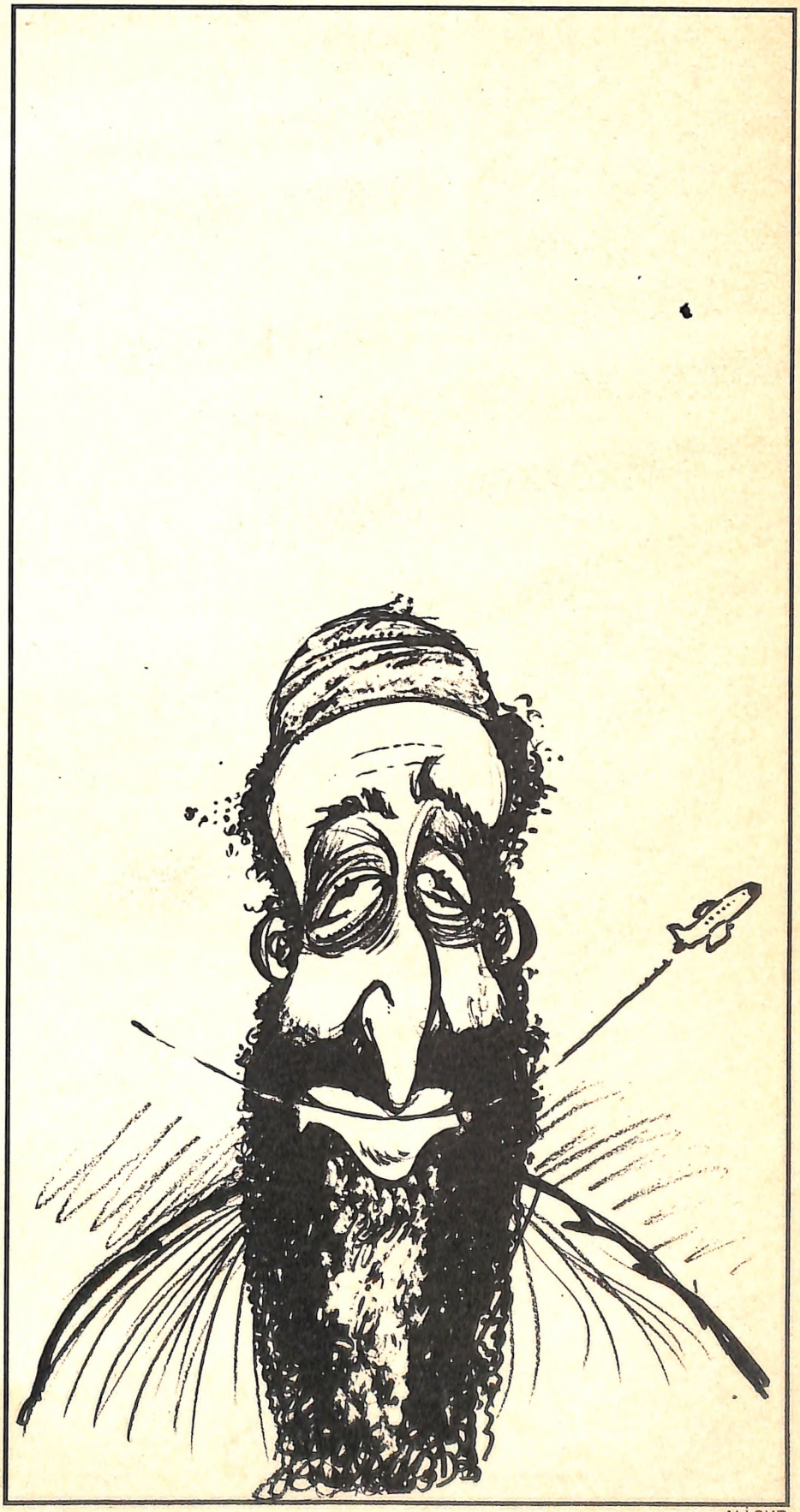

ALİ ŞUR

MAKSAT MUHABBET

hASAN uYSAL

İÇİNDEN CUMHURBAŞKANI GEÇEN YAZI

Bir dönemin haşmetli ve de hiddetli cumhurbaşkanı Kenan Evren'in peşindeyiz. Paşa, turizm sezonunu açmış o tesis benim bu Düden Şelalesi senin, Kemer'deki tatil köyleri bizim, Antalya sizin dolaşıyoruz. Aradan bir hafta geçmiş, doğru dürüst tek haber veremedik gazetelerimize. Bir gazeteci için ne kadar rahatsız bir durum. Yazılanlar ipe sapa gelmez şeyler; "Paşa kendisini izleyen gazetecilere fotoğraf çektirdi." ya da "Evren 'Türkiye cennet gibi. Bunu iyi değerlendirmek gerek' dedi." gibi eften püften haberler geçebiliyoruz ancak.

Antalya kalesine çıkıp dilek taşı attı örneğin. Fırlattığın taş denize ulaşırsa dileğin yerine geliyormuş. Eskiden mahkûmlara böyle bir hak tanınırmış. Attığın taş denize erişirse serbest kalıyorsun, olmazsa öldürülüyorsun. Evren'in attığı taş erişmedi; ama biz ona bir şey yapmadık. Sadece, "Evren tuttuğu dileği, gazetecilerden sakladı" diye haber yaptık. Bu durumdan sıkıldığımı saklayamam.

Bu sıkıntı içinde Antalya'dan Bodrum'a geçildi. Bodrum girişinde, Torba Tatil Köyü'nün açılışı var. O gün, diğer günlerden de kesat. Çünkü haber yapılacak tek kelime yok. Sinekten yağ çıkarmaya uğraşıyoruz. Bu fırsat, paşanın tatil köyünün mutfağına dalmasıyla ayağıma gelecekti.

Pırıl pırıl, geniş bir mutfak. Önce kazanlarda pişen yemeklerin denetimi, ardından ızgaralara teftiş. Salatalar hazırlanıp, servis için masalara dizilmiş bile... Paşa az ilerde, harıl harıl, yemek sonrası sunulacak kavunları kesen aşçıya yanaştı. Aşçı işi bırakıp hazırola geçti:

— Bıçağı ver bakayım.

Aşçının elinden bıçağı alıp kokladıktan sonra, başını iki yana salladı:

— Bu bıçakla daha önce soğan kesmişsin. Bunun kokusu kavuna siner. Soğan kestikten sonra ya iyice yıka ya da ayrı bıçakla kes kavunları!

Tanrı, haber yoksulu gazetecinin yüzüne gülüvermiş. Hiç beklemediği anda manşet haber çıkmıştı işte. Telefonla başladım yazdırmaya:

"Cumhurbaşkanı Evren, Bodrum'da açıkladı: Soğan kesilen bıçakla kavun kesilmez!

Soğan kesilen bıçakla kavun kesilmesi durumunda, soğan kokusunun olduğu gibi kavuna geçeceğine işaret eden Cumhurbaşkanı, bu hususlara dikkat edilmesi istedi. Dün Bodrum'da Torba Tatil Köyü'nün açılışını yapan ve tatil köyünün mutfağını denetleyen Kenan Evren..."

Üstelik bu önemli haberi diğer gazeteciler atlamıştı. Söylenen sözlerin öneminin farkına varamamışlar ve haber bir tek benim gazetemde çıkmıştı.

Beklenmedik bir anda şansım açılmıştı. Nitekim yemek sonrası bir başka önemli haber daha yakalayacaktım.

Yemekten kalktık. Tatil köyünde bir gezinti yapılacak. 50-60'ı gazeteci, 20 kadar koruma olmak üzere, iki yüz kadar insan var paşanın çevresinde. Dairelerden birisine girmeye kalksa, 190'ımız dışarda kalıp, içerde geçen önemli ve tarihi konuşmaları, paşanın değerli mütalâalarını kaçıracağım. Şansımı deneyip, en öndeki üç dört daireden birisinde karar kıldım önceden. Yine şanslıyım! Çünkü paşa, üç beş dakika önce seçtiği daireye girmez mi? Kalabalık kapıya hücum edince, tuvalette kaldım. Kapıyı açmak için gayretlerim boşuna, ta ki paşanın tuvalet denetimine dek... Kapı açıldı, paşa ile burun buruna geldik:

— Sen ne yapıyorsun burada? diye sormaz mı bir de...

— Ben de tatil köyünde incelemelerde bulunuyorum, diye yanıtladım gülerek.

Kenan Paşa ile birkaç kişi daha girebildi küçücük tuvalete. Yanında, kendisine bilgi veren tatil köyünün genel müdürü var.

Paşanın gözü rezervuara takıldı bu kez. Rezervuara doğru hamle yaptı. eliyle yokladı önce,

— Böyle olmaz, yanlış!

Ardından oturdu klozetin üzerine. Yaslandı arkasına. Birkaç kez gitti geldi üzerinde:

— Bak oynuyor rezervuar. Böyle boşlukta kalırsa olmaz. Duvara dayamak lazım bunları.

Böyle bir şans, gazetecinin yaşamında eline kaç kez gelir? Öğleden önce "Soğan kesilen bıçakla kavun kesilmeyeceği" haberini yazdığıma ve şimdiki haberin de özel olması nedeniyle bunu ertesi güne saklamalıydım. Nitekim ertesi sabah, kalkar kalkmaz manşet haberimi yazmaya başladım:

"Cumhurbaşkanı Kenan Evren, rezervuarların duvara yaslanmasını istedi. Duvara dayanmayan rezervuarların sallandığını, tuvalete giren kişinin pisuara yaslanması halinde bir süre sonra kırılacağına dikkat çeken Cumhurbaşkanı..."

Bugün açıkça itiraf etmeliyim ki, hem Kenan Evren Paşayı, hem de tatili çok özlüyorum. Kavun bıçakları sahipsiz, rezervuarların boynu bükük. Ne mutfakları ne de tuvaletleri denetleyen bir devlet büyüğü var. Üstelik Paşam hiç olmazsa tuvalete girdi mi arasıra çıktığı oluyordu. Şimdikiler ise bir girdiler, hâlâ çıkmıyorlar.

EROL ÖZDEMİR

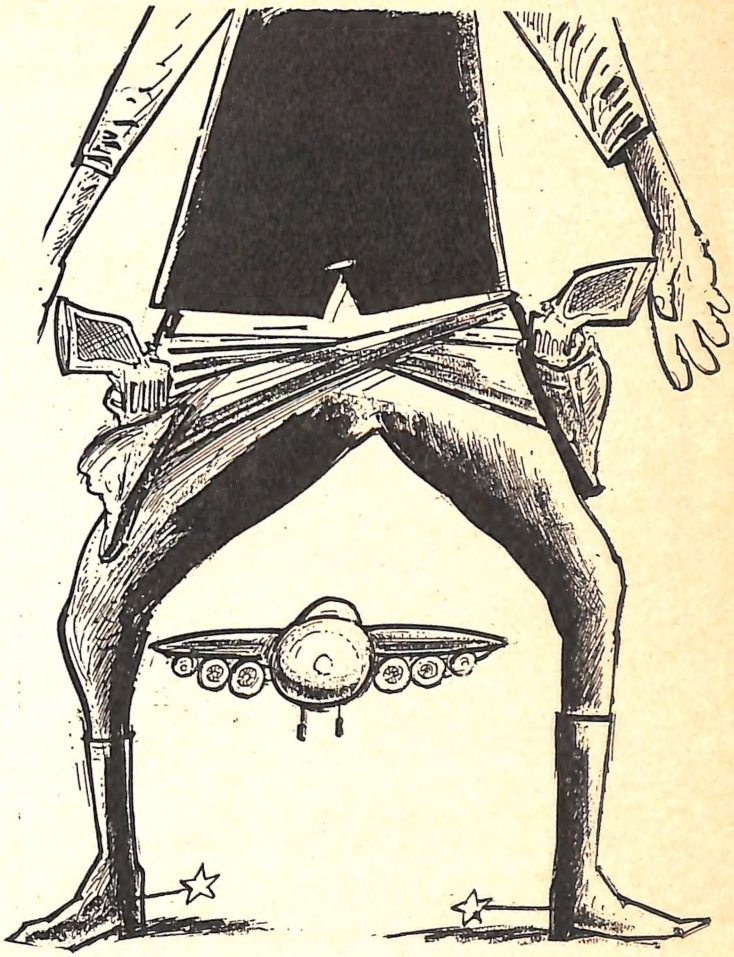

OĞUZ GÜREL

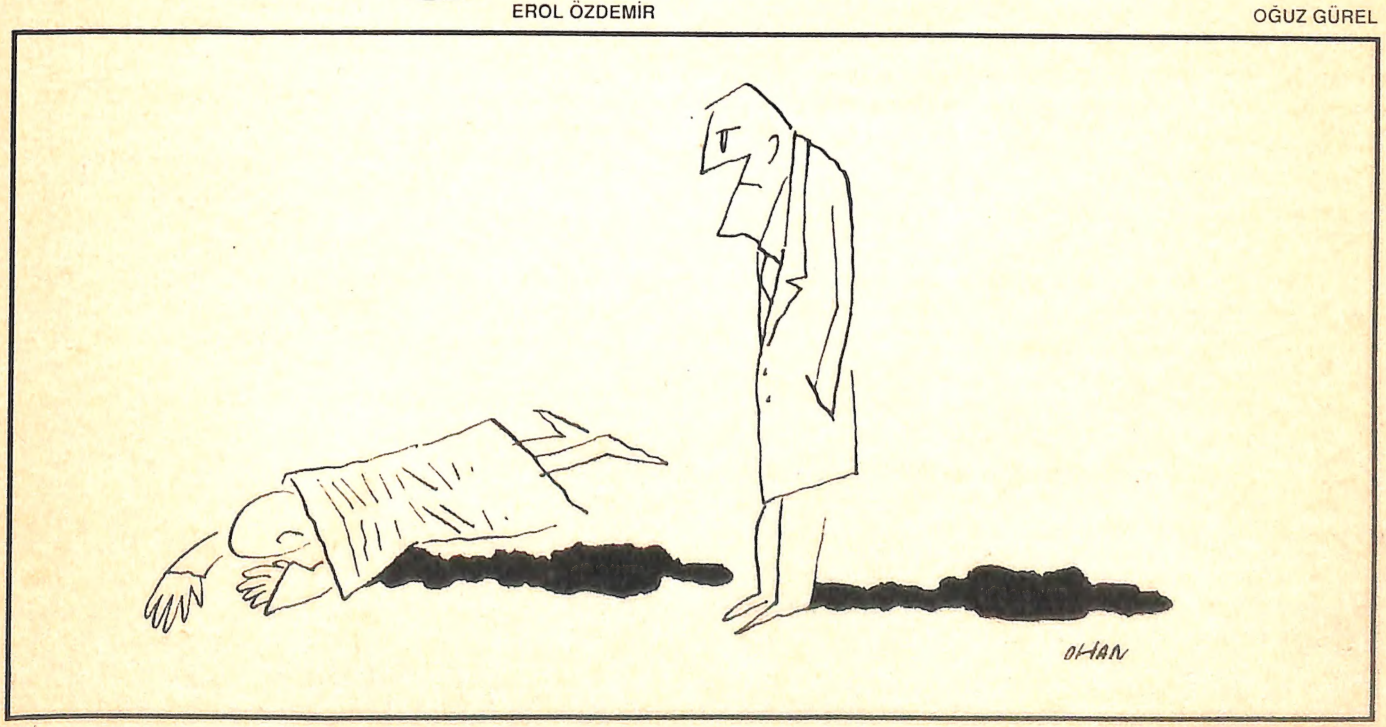

OHANNES ŞAŞKAL

dinozorun yeri

hüseyin atabaş

SİYAH - BEYAZ - RENKLİ

Türkiye'de kırk elli yıl önce, gazeteler çoğunlukla altı sayfa ve siyah - beyaz olarak çıkardı. Kimi insanlar da, gazeteyi altıncı sayfadan okumaya başlıyor, diye küçümsenirdi. Çünkü o yıllarda gazetelerin altıncı sayfaları spora, daha doğrusu bugün olduğu gibi, futbol haberlerine ayrılırdı. Ama günümüzde futbol haberleri otuz ikinci sayfadan başlıyor, kırkıncı sayfaya dek sürüyor. Siyah - beyaz dönem ile renkli basın dönemi arasında böyle bir "süper spor" farkı, daha doğrusu "çağ atlama" ayrımı var. Kuşkusuz, ülkemizde adına, böyle bir "gelişmeden" gurur duyulmalı!

Ama ne yazık ki ben böyle bir atağa ayak uyduramayanlardanım. Önce gazetenin kırkıncı sayfasını açıyorum, her gün o sayfada arz- endam eden cins-i lâtifleri gözden geçiriyorum!.. Kırkıncı sayfada ayrıca çok yararlı, kaçırılmaması gereken haberlere de yer veriliyor. Sağlığınızı korumak istiyorsanız, gazetelerin o sayfalarını ihmal etmeyin, derim. Geçen ayın otalarında "büyük gazete"lerimizden birinde böyle bir haber okudum. Kaçırmış olabilecekleri düşünerek o haberi aktarmak istiyorum.

Başlık şöyleydi: "Dolgun göğüse bakmak spordan faydalı". Ve haber akıyordu: "ABD'de saygın tıp dergisi New England Journal of Medicine, Dr. Karen Weatherby ve ekibinin, güzel göğüslerin erkeklerin sağlık durumuna katkısı konusunda beş yıl süren ve 200 erkeği kapsayan bir çalışmasını yayınladı. Dr. Weatherby, araştırma sonuçlarını anlatırken, 'Büyük göğüslü bir kadına on dakika bakmak, yarım saat spordan daha yararlı, kalp hastalıklarını da yarı yarıya azaltır.'dedi. Dr. Weatherby, 'seksüel heyecan da kalp için sağlıklı ve kan dolaşımını daha iyi hale getiriyor.' dedi. Dr. Weaherby'a göre, iri göğüslere en az on dakika süreyle bakan erkeklerde yüksek tansiyona rastlanmazken, kalp hastalığı oranı da daha düşük çıktı. Büyük göğüslerin cinsel arzuyu artırdığını da belirten Weatherby, 'Her gün güzel göğüslere bakan bir erkeğin yaşamının uzayacağına inanıyoruz' diye ekledi."

Renkli gazetelerimizin ve gazetecilerimizin pazarlama konusunda ne denli başarılı olduklarını artık herkes biliyor. "Pazarlama becerisi" artık günümüz gazeteciliğinin en vazgeçilmez göstergesidir. Haberi aktardığım "büyük gazete"miz de bu anlamda eline geçen olanağı iyi değerlendirmiş. Üstelik okura hizmet babında, haberin üstüne bir yerli mankenimizin çok renkli bir fotoğrafını koymuş ve bir altyazı düşmüş: "ABD"li uzman, erkeklere hayat verecek güzel göğüslü kadınları sayarken Dolly Parton, Demi Moore gibi örnekler verdi. Silikonlu da olsa güzel göğüslere sahip Türk starların başında ise Ebru Şallı var." Yani diyor ki haberi hazırlayan yurtsever pazarlamacı, pardon, gazeteci; "Yerli malı yurdun malı / Her Türk onu kullanmalı." Ancak gazeteciliğe yakışmayan bir yan tutma sezinledim ben bu işin içinde. Şöyle ki, silikonsuz Nadide Sultan dururken, silikonlu Ebru'nun öne sürülmesinin altındaki hesabı merak ediyor insan. Bu konuyla ilgili olarak Yüksek Basın Konseyi'nin dikkatini çekmek isterim!..

Aynı gazetemizin aynı günkü sayısının beşinçi sayfasındaki bir başka haber başlığı da şöyleydi: "Başı 'konuşa penis' olarak simgelediği Başkan Bill Clinton ile ilgili kitaptan bazı bölümler basına sızdı. (...) Eszterhas, kitabında bir bölüm ayırdığı Willard'a şunları söyletti: 'Tatlım, Billy Hilla'yı sevmiyor. Hiç sevmiyor. Beni seviyor. Billy hayatı boyunca beni çok işe koştu ve çalıştırdı, ama hiç de yorgun değilim. İşlevselliğimi asla yitirmedim. Sürekli olarak çalıştım. Zaten Billy bana iyi bakıyor. Neredeyse Billy kadar güneş ışığı gördüm. Fazlasıyla başarılıyım."

Haberleri okurken birden aklıma geldi; feministlerin çeneleri mi aşındı yoksa, hiç sesleri çıkmıyor. Değil mi ki erkeklere, kadınların iri güzel göğüslerine bakarak sağlıklarını korumanın yollarını gösteren bilim, daha doğrusu bilimciler, kadınların neye bakacakları hakkında herhangi bir araştırmaya girme zahmetinde bulunmuyor. Yoksa bilim de antifenimist midir, nedir!.. Aslında gazete sözünü ettiğim iki haberi altalta üstüste getirseydi, hiç olmazsa gereksinme duyan kadınlar "Willard"ü bakılabileceğini çağrışım yoluyla akıl edebilirlerdi.

Bir de "Willard"a çok çalıştığının, ancak az aşındığının söyletilmesi garip, daha doğrusu yanlış geldi bana. Bizim Temel'le Dursun, yaşlarının iyi kemale erdiği dönemlerinde, dertleşiyorlarmış. Dursun Temel'e demiş ki:

- Ula Temel, ben habu mereti ucundan aşınacak sanırdım. Halbuki dibinden duşeyi.

- Öyledır... demiş Temel. Hani ne der bizum şair hemşerimuz Hüseyin Atabaş: "Elli sekiz yaşıma taşıdığın çocukluğun / gençliği de var mıydı, soran yok şimdi. / Bir çizgi daha ekle yüzüme, bir çizgi daha; / meğer kökünden cürüyormuş ve birden bire / ucun ucun aşınacağını sandığım ömür."

Evet, gençlikte gazeteler siyah - beyazdı ama yaşamımız renkliydi. Şimdi gazeteler renklenirken yaşamımız renkliydi. Şimdi gazeteler renklenirken yaşamımız grileşiyor. Germ-Billy de bunu duyumsuyor mu, doğrusu merak ediyorum. "Büyük gazete"mizden dileğim, bu konuyla ilgili sıkı bir ihtihbarat çalışmasına girmesidir. Billy'nin "Willard"ının gerçek durumunu öğrenmek biz okurların hakkı olsa gerek!...

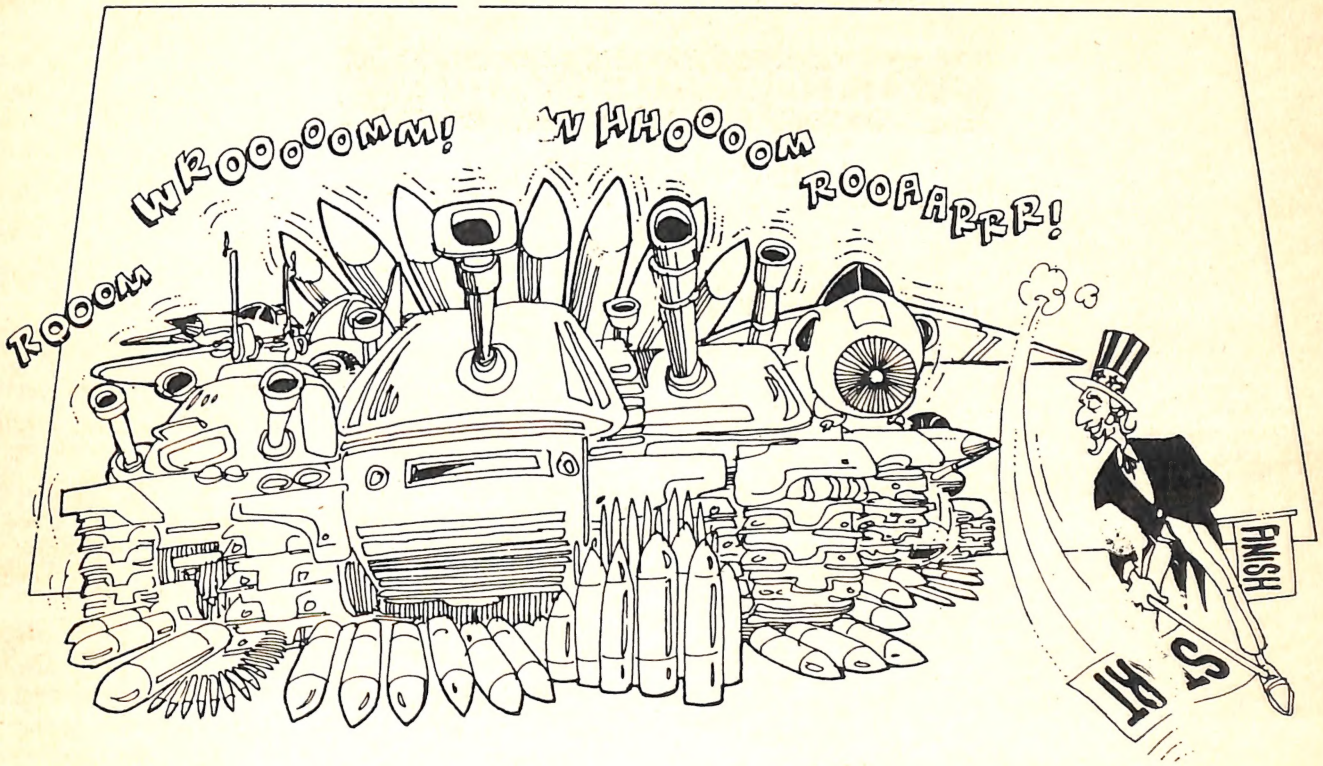

ERDOĞAN KARAYEL

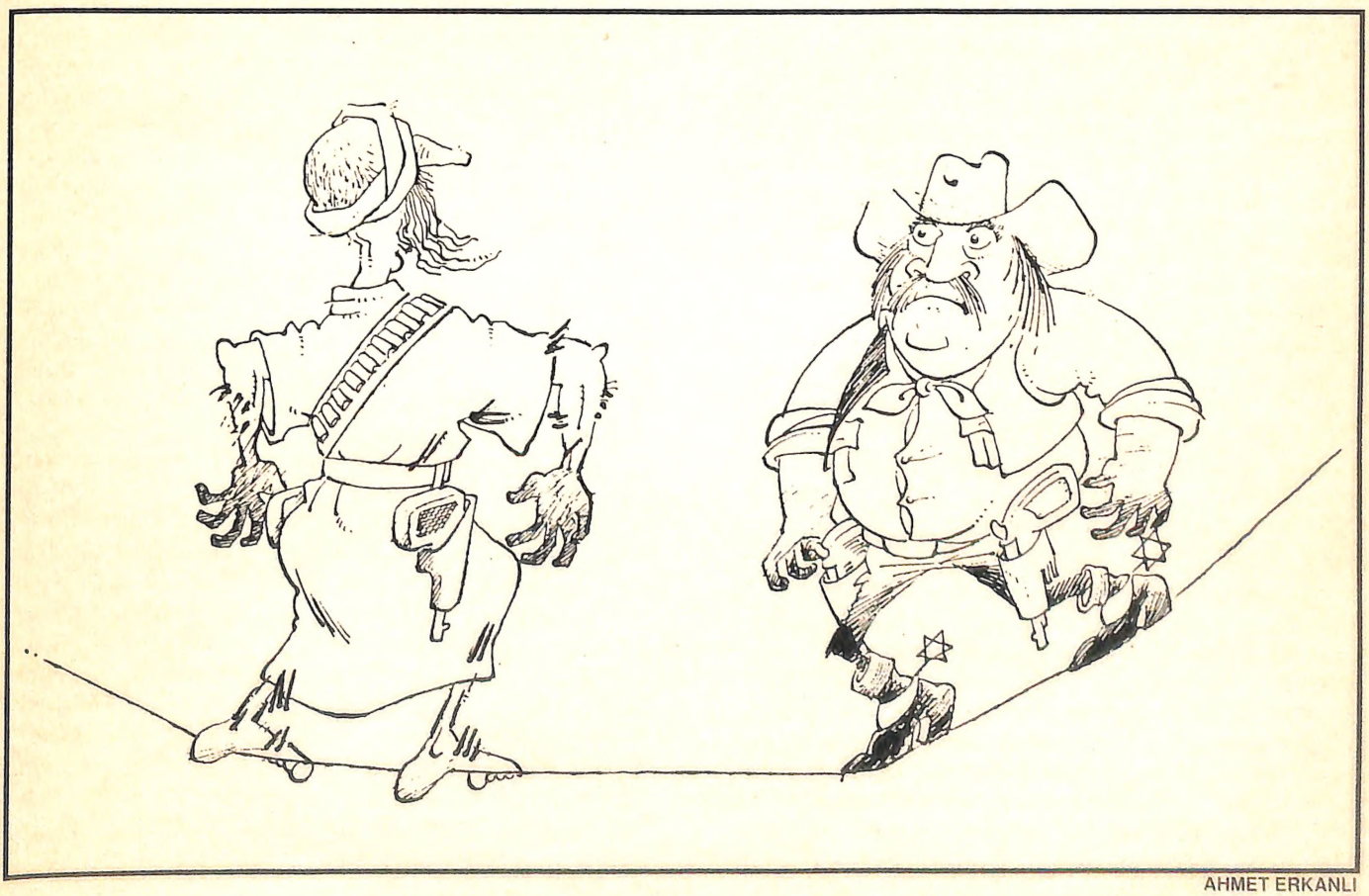

AHMET ERKANLI

mizah dosyası

cihan demirci

MİZAH NEDEN EDEBİYATIN ÜVEY EVLADIDIR?

Sevgili Karikatür dergisi dostları, MİZAH DOSYASI'nda bu ay iki sayıda sürdürdüğümüz karikatür tarihine doğru yolculuğumuza bu ay bir ara verip, 20. Tüyap Kitap Fuarı ana konusu olması nedeniyle mizahın gene gündeme gelen bir yarasına dalmak istiyorum...

Ülkemizin en önemli kitap fuarı etkinliği olan İstanbul Tüyap Kitap Fuarı, bu yıl 20. yılında epeyce gecikmiş bir şekilde mesleğimiz mizahı ve karikatürü hatırlayıp fuarın ana konusu yaptı ama biz mizahçıları gene de mutlu edemedi!.. *"Şu krizli günlerde çok bunaldık o yüzden böylesi günlerde ana konu gülmece iyi olur diye düşündük."* gibisinden başka nedenler açıkçası biraz bahane edilse de, fuarın ana konusu "**Karikatür ve Gülmece Edebiyatı**" olmasının tek nedeni görüldüğü kadar fuarın bu yılki onur konuğunun **Semih Balcıoğlu** ustanın seçilmesinden kaynaklanıyordu. Yoksa fuardaki kullanımıyla "**Gülmece**", benim daha zengi bir içerik taşımasından ötürü kelime olarak hâlâ çok sevdiğim kullanımıyla "**Mizah**" aslında ana konu seçilse bile üvey evlatlıktan sıyrılması öyle hiç de kolay değildi!..

Bu nedenle özel bir sayı hazırlayan aylık sanat dergisi "**Gösteri**" pek çok mizahçıya sorduğu gibi bana da; "**Mizah acaba neden edebiyatın üvey evladı ya da sizce genelde mizah neden edebiyattan sayılmıyor?**" gibisinden sorular yönelttiler.

Mizahı sadece yazılı-çizgili şekliyle yapmanın ötesinde mizahın kuramsal yanlarına, tarihçesine de derinden ilgi duyan "**araştırmacı**" bir mizah yazarı olarak, bu sorular aslında bizim gibilerin artık duymaktan fena halde sıkıldığı, bıktığı fazlasıyla eskitilmiş sorulardır!.. Bir kere artık 2001 yılının sonlarına yaklaştığımız bir dönemde hâlâ, "**Mizah edebiyat mıdır?**" gibi soruları sormanın gereksizliğine kafam çok takılıyor. Böylesi bir soruyu sormanın bile altında pek sevgili mesleğim mizahı ve mizahçıyı inciten, aşağılayan, küçülten bir yan görüyorum... Bu sorulardan, hâlâ sıyrılamamış olan dar patentli, kısır edebiyat camiamız biz mizahçıları yaklaşık 10-15 yıllık bir süreçte az buçuk hatırlarken aslında bir yandan da adamı hatırlanmaktan beter ediyor!..

Benim kitabımdaki mizahçı lafı dolandırmayı, yan sokaklarda gezmeye çıkartmayı sevmez, o halde biz burada edebiyat camiamız gibi dolambaçlı yollara sapmadan lafımızı "pat" diye ortaya koyalım!.. Evet beyler, mizah kendisine tepeden bakan belli bir edebiyatçı takımı açısından bu ülkede edebiyatın üvey evladı hatta daha da açık söylersek anası-babası belirsiz çocuğudur, yani daha da 24 saat açık deyişiyle; mizah, edebiyatın sokağa atılmış piçidir ne yazık ki!..

O yüzden mizah yazarları hayata ve mizaha hep tepelerden, sırça medya center'lardan bakanlarca öykü antolojilerine, roman antolojilerine, şiir antolojilerine alınmaz... Mizah öykücüleri edebiyat eleştirmenlerimizce "**öykücü**" dahi sayılmazlar çoğu zaman, mizahi şiirler yazan mizahçılar gerek şair camiası gerekse kâğıttan şiir dükalığı kurmuş küçük bir zümre tarafından asla ve asla "**şair**" sayılmaz, onların şiirlerine sanat-edebiyat dergilerinde birkaç istisna dışında yer bile verilmez!..

Tabii ki her yazılan-çizilen mizah ürünü "**edebiyat**" kapsamı içerisine alınmaz ama burada şunu da sormak ve eklemek gerekir; "**Peki her yazılan şiir, öykü, roman da edebiyattan sayılmalı mıdır?**" Nedense bu soru pek sorulmaz ama işin içine "**mizah**" denen o sarsıcı, yıkıcı, uyarıcı, haşarı çocuk girince damga hemen "**dank**" diye yapıştırılır!.. O yüzden **Hüseyin Rahmi Gürpınar** döneminden bu yana ülkedeki mizah yazarları, ülkenin edebiyat sultasına kendilerini "**mizah yazarı**" olarak kabul ettirebilmek için adeta göbek çatlatmış, fazladan epeyce alın teri dökmüşlerdir!.. Başta sevgili ustam **Aziz Nesin** olmak üzere **Rıfat Ilgaz**'lar ve diğerleri hep bu kavgayı vermiş ve adlarını bu edebiyat sultası aracılığıyla geriye bırakabilme endişesiyle mizah dışında da eserler vermek durumunda kalmışlardır... Hatta bazıları, "**Beni mizahçı olarak değil, şair olarak anın**" diye kendi içerisinde bir ironi de yaratmışlardır... Çünkü mizahçı, adının "**mizah yazarı**" olarak bile anılmayacağı kaygısını yaşamıştır bu ülkede...

Tabii mizahçı edebiyat camiasından davet ya da kabul bekler bir yapıda da olmamıştır çoğu zaman... Mizahın aslında edebiyatla arasını açan en önemli etmen, mizahın popüler bir anlatım aracı olmasındandır... Mizahçı kıvrak zekâs ve sıcakkanlı kalemiyle okuru çok daha kolay yakalayabilen bir tarz zenginliğine sahiptir ammaaa... İşte burada bir de "**ammaaa**" demek gerekiyor zira yazının bu bölümünde artık çuvaldızı biraz da, özellikle günümüz mizahçısına batırmak gerekiyor.

Günümüz mizahçısı mizahın popüler anlatım aracı olmasının avantajını büyükçe bir oranda hiç de iyi niyetli bir şekilde kullanamamaktadır... Mizah günümüzde o dar ve sayısı bile hiç değişmeyen edebiyat eleştirmeni dükalığına adeta koz verecek yanlışlar da yapmaktadır artık... Çünkü mizahçılar nihayetinde büyük bir oranda televizyon yayıncılığıyla yapılan "**mizah ticareti**"ne yenik düşmüş, zaten epeyce bir süredir kaybettikleri "**muhalif**" duruşları nedeniyle de ellerinde artık savunacakları bir koz bulamaz ama bir yandan da fazlasıyla "aymaz" bir hale gelmişlerdir...

Bakın kapanma kararı alan "**Öküz**" dergisi de ne yazık ki bu sağlıksız ve ikiyüzlü yapının ürünü olarak çıkmış bir dergidir aslında. Zamanında "**kalbur üstü**" kimi edebiyatçı takımı tarafından küçümsenen, dikkate alınmayan mizahçı meslektaşlarımız kendi ellerine bir yayın gücü geçirdikleri anda, kendilerini küçümseyen o kesime dergilerinde yazı yazdırarak bir nevi içki sofralarında konuşulacak bir masturbasyon mezesi yoluna gitmişlerdir. Artık onları aşağılayan bir yazar abileri onlardan telif alan bir yazar konumunda olduğu için de kendilerini hince bir zekâyla o dar kesimin içerisine iteklemiş ve cebren ve hileyle kabul (!) ettirmişlerdir!.. Bu sağlıksız bir durumdur ve bunca yıllık köklü ve yürekli mizahçı geleneği olan bir camiaya yakışmayan ikiyüzlü bir tutumdur.

Sonuçta bugün ilgi gören edebiyatta da, mizahta da sadece "**popüler**" olan ama bunu "**popüler**" değilmiş gibi yurtturmasını bilendir... Yani sonuçta bugünün kurnaz edebiyatçısı da, hin mizahçısı gibi "**postpopüler**" bir uyanıklıkla kendini "**pazarlamasını**" pek güzel bilmekte ve bu yolla da "**çok satılan**" yazar-çizer oluvermektedir!.. O halde artık, "**Mizah Edebiyat mıdır?**" gibi soruları haybeye sormayalım, her zaman "**kazanmak**" adına mizahçı-edebiyatçı elele bu toplumu daha da aşağı çekmek için sidik yarışına her an hazır olalım!..

Gelecek aya dek -kalabilirseniz- GÜLEKALIN sevgili Karikatür dergisi dostları!..

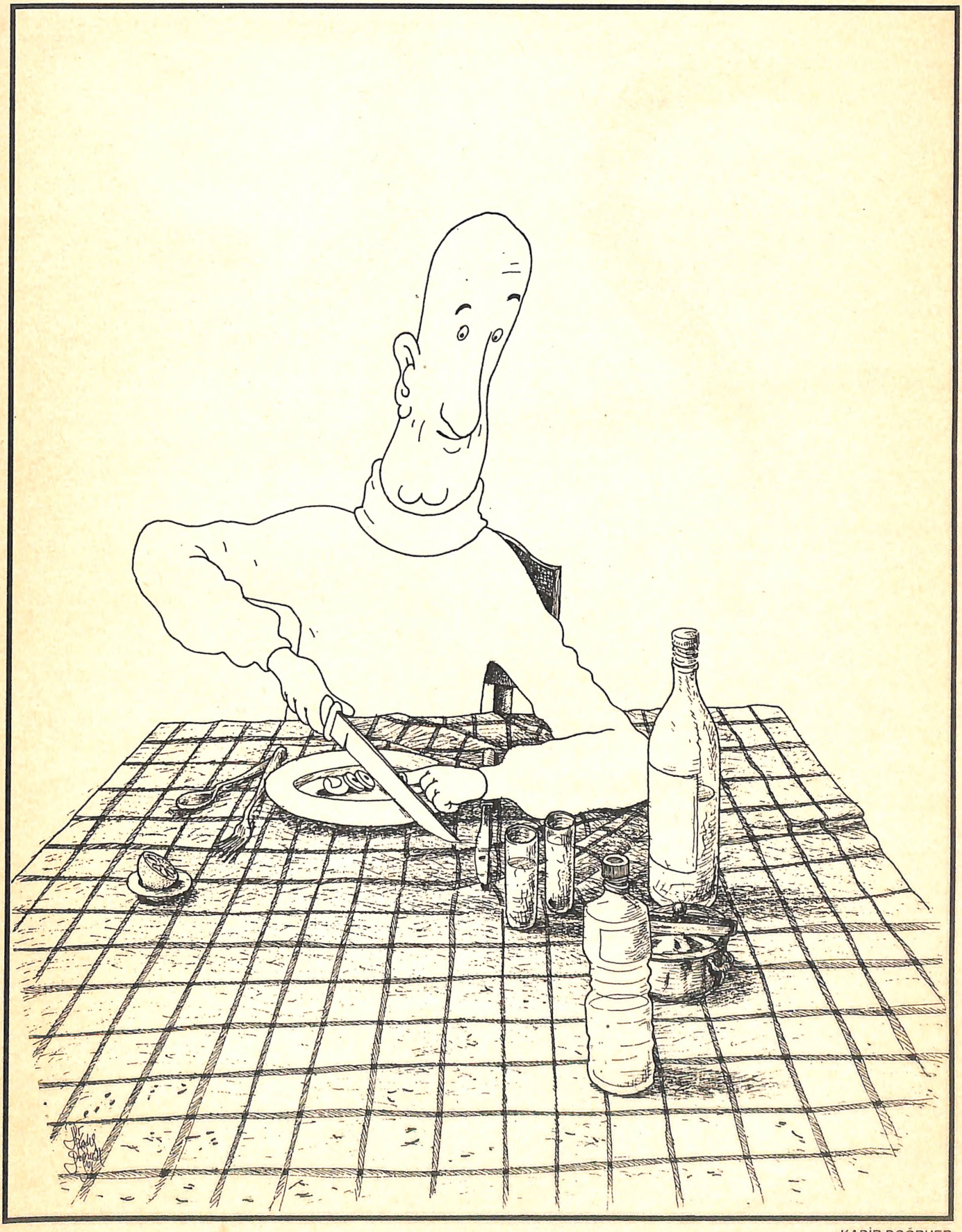

KADİR DOĞRUER

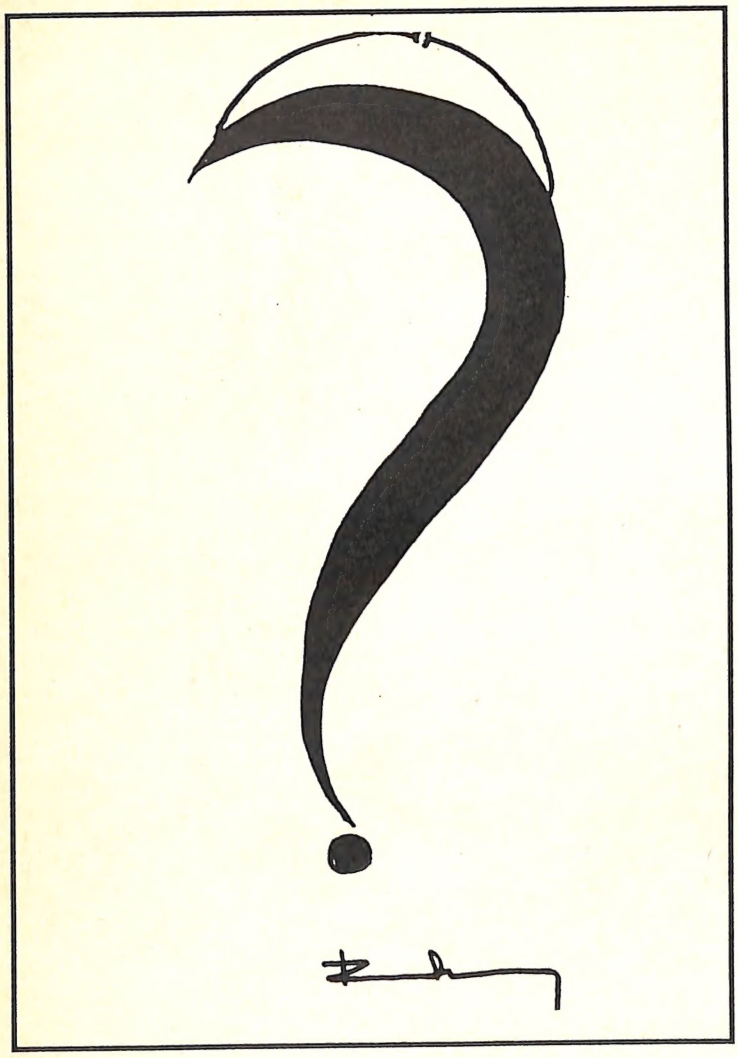

BURHAN ÖZOYAL

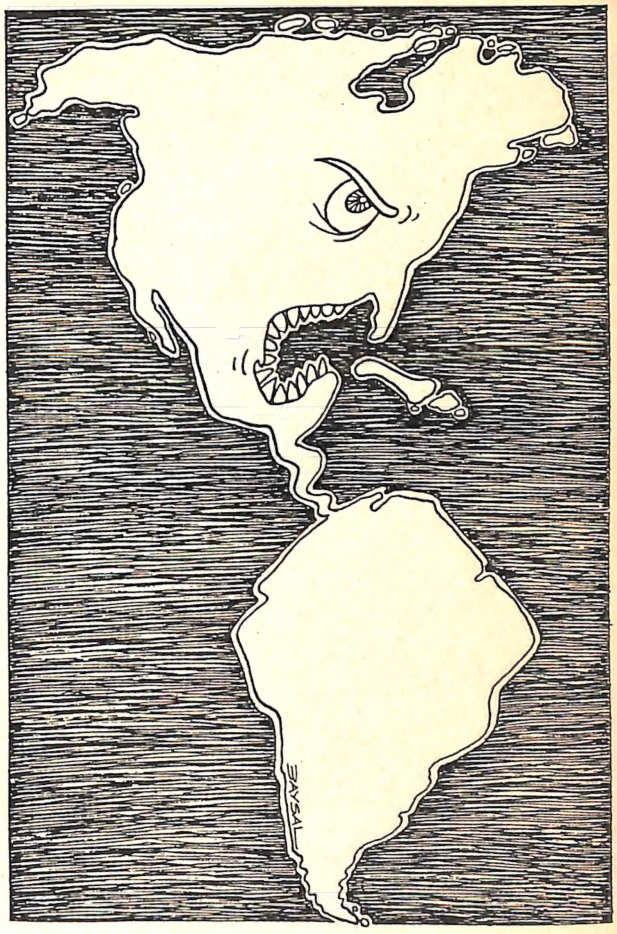

ERCAN BAYSAL

RUHİ TEK TREN PENCERESİNDEN

KOPYA TANRILAR

— Hitit kralları, tanrılarının yeryüzündeki temsilcileri olmalarına rağmen, hayatta iken tanrılaştırılmamışlardır. Ancak öldüklerinde tanrı gibi kutsanır. Heykelleri yapılır.

Yaşlı yolcu kendini tutamadı, kıkırdadı:

— Ülkenin birinde yöneticilerin bazıları görevdeyken tanrılaştırılır. Özellikle eli kanlı olanların, soyguncuların, gözü karaların, yalancıların; yağcı ve yalak belediyeler, il yöneticileri, üniversiteler, kurum başkanları tarafından heykelleri yaptırılır, sokaklara, okullara, parklara isimleri verilir, hatta fahri doktor bile yapılır.

— Bayım bu yüksek politika...

— Haklısın, o ülkede yağcılık, yalakalık daima prim yapmıştır.

Makinist raylar üzerindeki bir inekle, bir insanı uyarmak için trenin düdüğünü öttürdü.

MEHTER

Çocuk güldü.

Pencereden dışarı bakınca, soytarı giysili, takma pala bıyıklı bir grup sözüm ona yeniçeriyi gördü.

— Ah! Vah... vah...

— Ne oldu?

— Yandım aman yollu bağıran, çağıran bir mehter takımı... Herhalde milli bayramda geçit yapacak. İşte bunu anlamıyorum. Anadolu'da kurtuluş için kan döken, çile çeken halkın kemikleri sızlıyordur. Bu Mustafa Kemal ve arkadaşlarını asi olarak idam ferman çıkaran sarayın mehter takımıdır.

ALİ HERKÜL ÇELİKKOL

SEÇKİN TEMUR

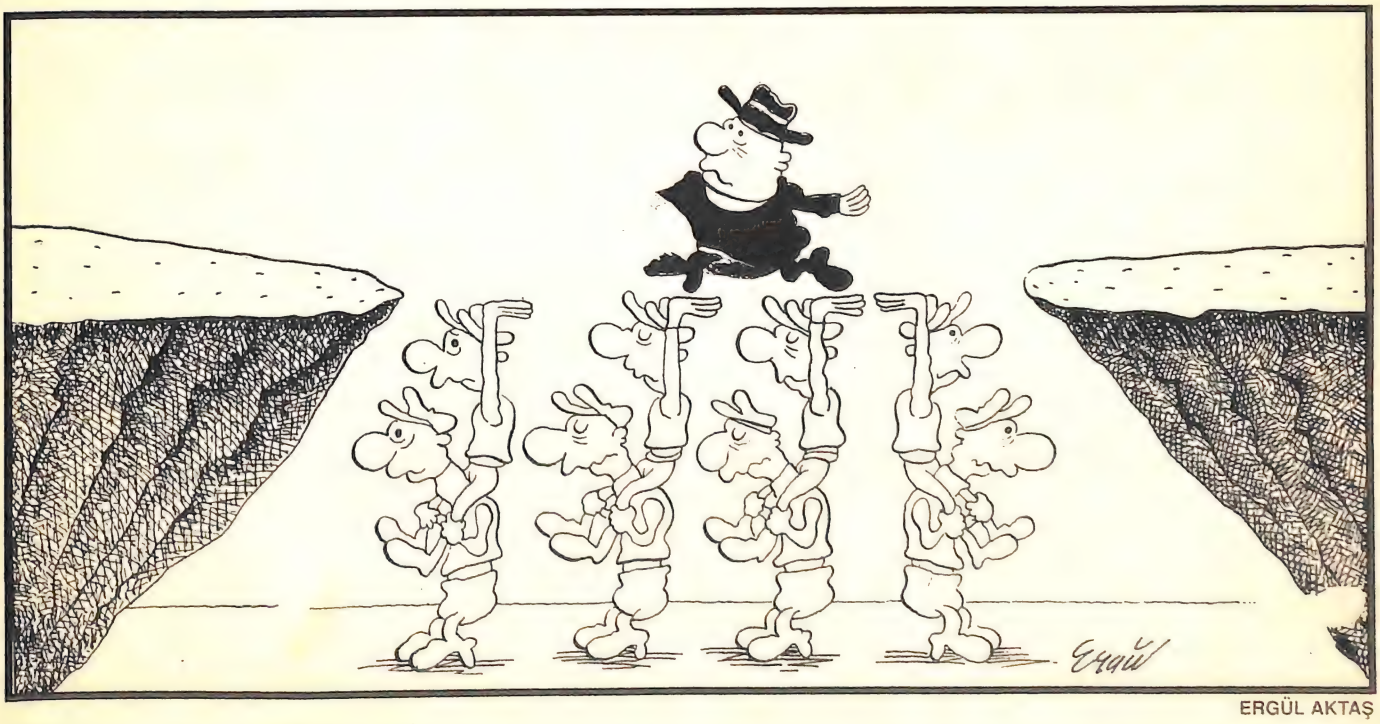

ERGÜL AKTAŞ

ŞADİ DİNÇÇAĞ

Mühendis - Karikatürist

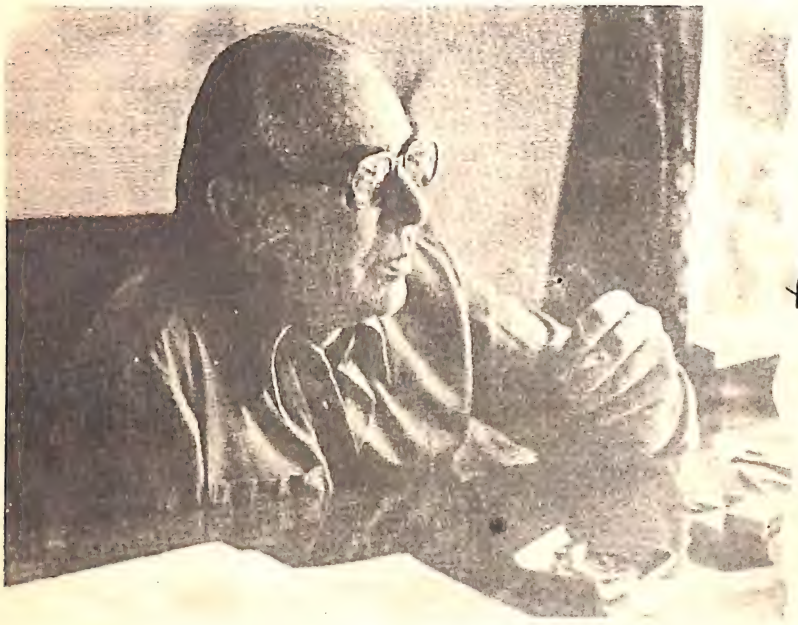

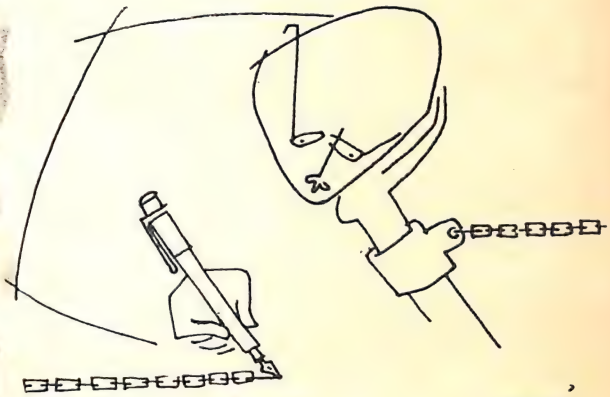

DİNÇÇAĞ

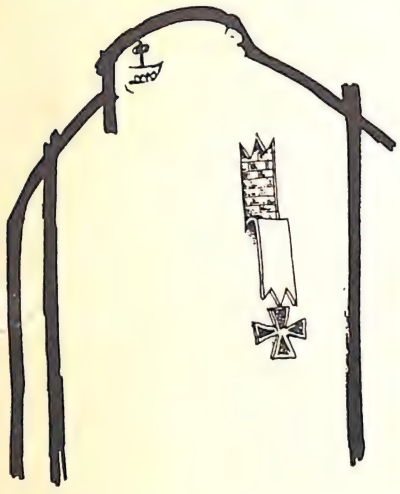

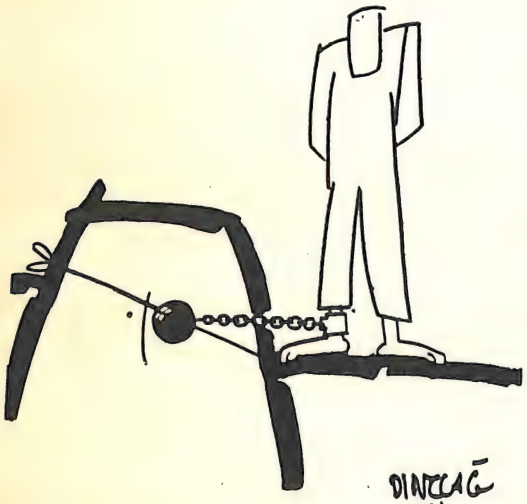

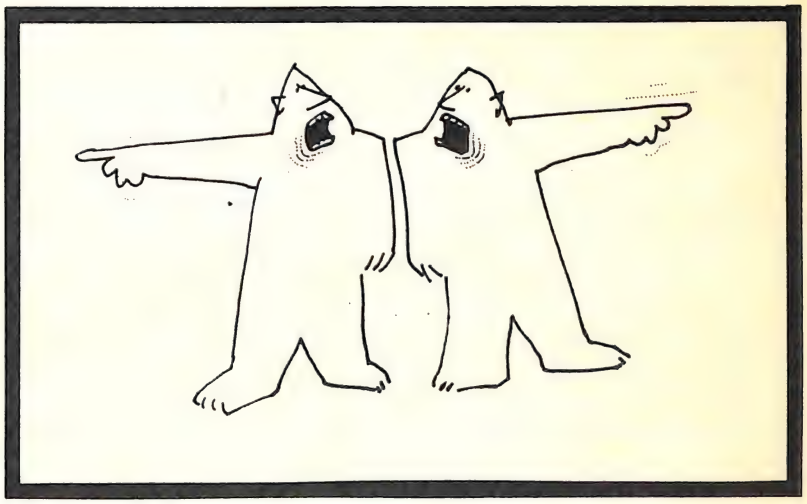

TELE-SAVAŞ

■

Hasan Tahsin

Afganistan savaşı başladığından bu yana, gazetecilerin cep telefonlarının hafızalarına yeni bir numara eklendi.

Bütün Ankaralı gazetecilerin telefon defterlerinde hep aynı isim var: Raşit Dostum...

Canı sıkılan Dostum'u arıyor.

Haber müdürü muhabire sesleniyor:

"Bak bakalım, Afganistan'da son durum nedir?"

Cevval muhabir geçiyor telefonun başına, hızla tuşluyor artık ezberlediği numarayı:

"Alo Sayın Dostum! Müsait misiniz, birkaç soru sorabilir miyiz?"

"Aman efendim ne demek! Savaşıyordum ama olsun... Biraz ara vermiş olurum ben de... İstersen mesaj da çekebilirsin..."

Sonra başlıyor bir güzel anlatmaya...

Aynı akşam, bir bakıyorsunuz Dostum bir televizyon kanalına konuşuyor.

O bitiyor bir başkası... Diğeri... Ötesi... Berisi...

Adamın gezmediği, açıklama yapmadığı kanal kalmıyor neredeyse.

Taliban'ın, Kuzey İttifakı'nın savaş taktiğini öğrenmesi için istihbarata, ajana falan hiç gerek yok.

Açsınlar Türk televizyonlarını, bütün kanalları zaplasınlar, Kuzey İttifakı'na ait her şeyi bir çırpıda öğrensinler...

Şimdi neredeler... Ne yapıyorlar... Kaç kişiler... Silahları ne kadar... İhtiyaçları ne... Yarın ne yapacaklar... Nereye saldıracaklar?...

Ne dediği bir türlü anlaşılamayan bir Türkçeyle de olsa bir güzel yanıtlıyor bütün soruları Dostum:

"Kabil'e yaklaşmıştık... Yarın zebah guzeydogudan menem eskerlerle guşatacaz..."

Ancak, ne de olsa savaş bu...

Dostum, hep televizyon kanallarına konuşacak değil ya! Zaman zaman da savaşıyor.

Hatta bazen arayan muhabire çıkıştığı bile oluyor:

"Gardaşım, şu anda sevişirem, sonra ara..."

Bazı günler de kapsama alanı dışında oluyor Dostum'un cep telefonu.

Bu kez de Ajda Pekkan ya da Beyaz yanıtlıyor arayanları:

"Raşit Dostum şu anda kapsama alanı dışındadır. Lütfen daha sonra tekrar deneyiniz."

Vay canına! Nasıl olur? Yoksa?...

Hemen "Dostum öldü" haberleri yayılıyor medyaya ve kamuoyuna.

Önce kulaktan kulağa fısıldanıyor söylentiler, sonra da yüksek sesle konuşulmaya başlıyor:

"Biliyor musun, Dostum savaşta şehit olmuş." diyor biri.

"Nereden biliyorsun?" diye soruyor öbürü.

"Duymadın mı, cep telefonu kapalıymış, kesin ölmüştür. Hükümet Ecevit'ten gizli tutuyormuş, adama inme iner diye..."

Söylenti ta Afganistan'a, Dostum'a kadar yayılıyor tabii.

Ama Dostum bu... durur mu?

Bu kez tersine işliyor telefon trafiği.

Bütün haber merkezlerinin telefonları çalmaya başlıyor birer birer:

"Aloo! Men Dostum. Ölmemişem, aslanlar kimin savaşırem..."

Yine devam ediyor anlatmaya:

"Mezar-ı Şerif'i almışık... Eskerimin yiyeceği yoktur... Türkiya biza ecele yardım eylesin..."

Körfez Savaşı sırasında yaptığı canlı yayınlarla, dünya kamuoyundan pek bir övgü alan CNN muhabiri Peter Arnett'in yapamadığını yapıyor Dostum.

Sanki Taliban'la savaşan komutan değil de, savaş muhabiri mübarek...

Afganistan tele-savaşın, hem de ilk ağızdan canlı canlı izliyoruz Dostum sayesinde.

Daha ne olsun?

Dostum'uz 2001 yılı medya başarı ödüllerini toplar bu gidişle.

MUSTAFA BİLGİN

NURİ BİLGİN

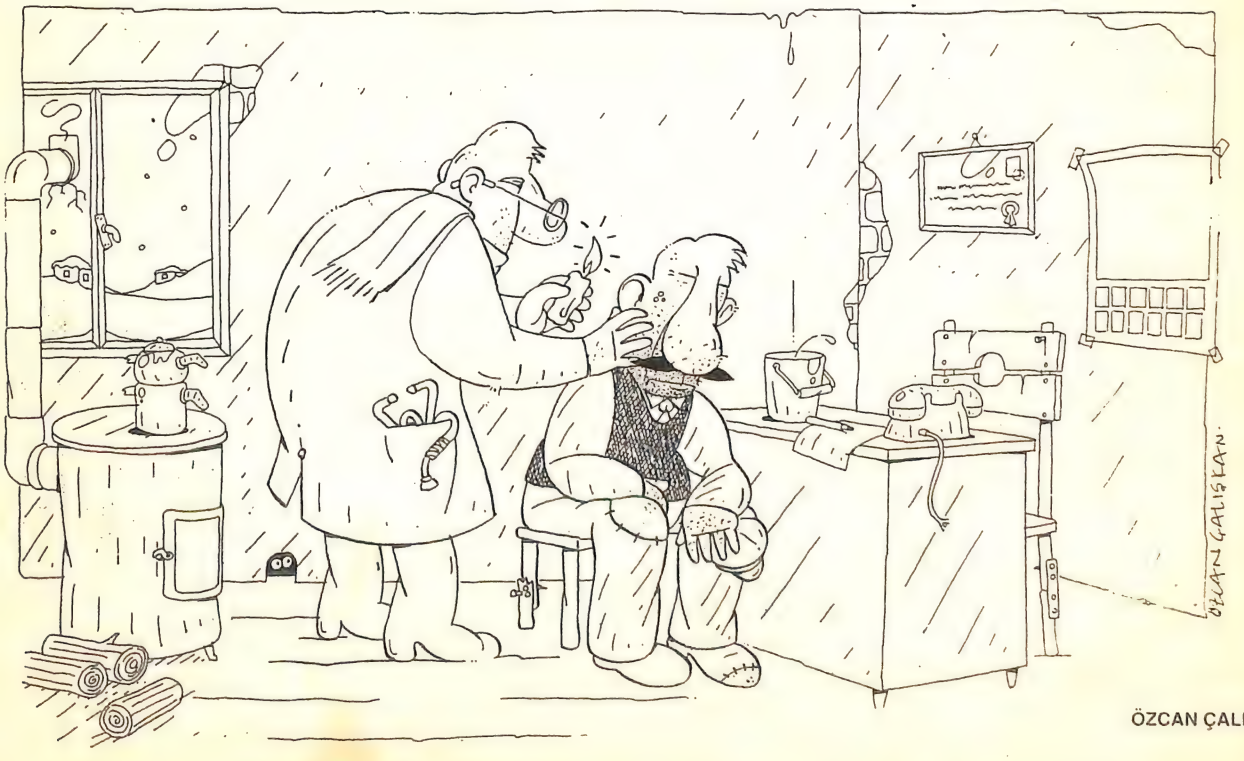

ÖZCAN ÇALIŞKAN

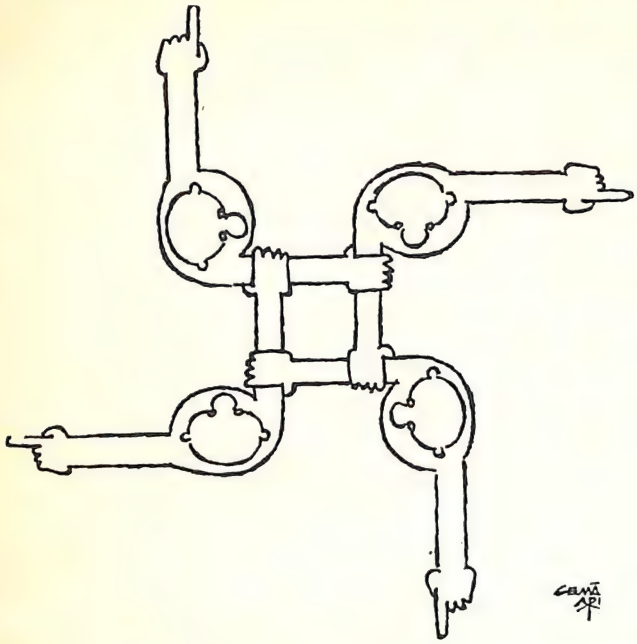

CEMAL ARIG

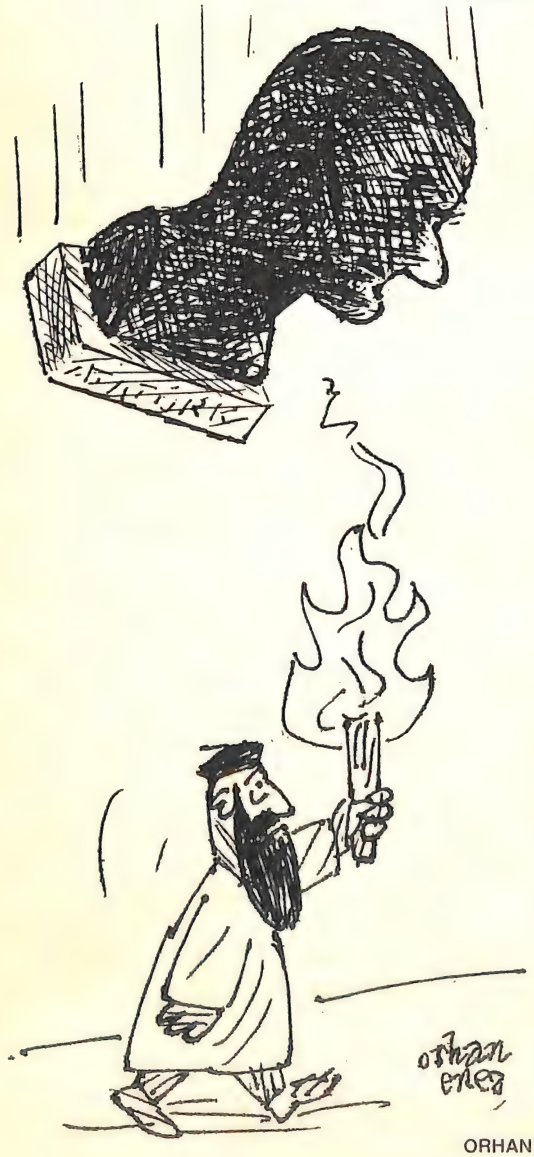

ORHAN ENEZ

KARİKATÜRİST ANEKDOTLARI

■

YENER ÇAKMAK

■

SALİH MEMECAN'DAN ANEKDOTLAR

Salih Memecan yaşamını anlatırken, AFS bursu ile California'nın Fresno kentine bir yıllığına gitmiş, Ermenilerin yoğun olduğu Fresno'da sık sık Ermeni arkadaşlarının evine yemeğe davet edilirmiş.

Bir gece yaşlı konuklardan biri: "Do you like Armenians?" (Ermenileri sever misin?) diye sordu. O zaman İngilizcem çok zayıftı. Anlamadığımı da belli etmek istemedim. Düşündüm, taşındım olsa olsa "Army" (ordu) anlamına gelir... Herhalde "Orduları sever misin?" demek istiyor diye düşündüm ve "Kesinlikle hayır!" dedim. Yaşlı adam dehşetli sinirlendi: "Zaten biliyordum." diyerek hırsla kalkıp gitti odadan.

***

Salih Memecan'ın ailesi Ordulu... Daha sonra bankacı olan babasının lise öğretmenliği yaptığı sırada Giresun'da doğmuş. Ankara'da okumuş. 39 yaşında olmasına rağmen, sakalını kesince 20'lik öğrencilere benzediğine inanıyor. Bu yüzden de çok yaşlanıncaya kadar yüzünü traşlı göremeyeceğimizi söylüyor. Ancak birkaç gün önce gazetede onun sakalsız görünce bütün arkadaşlar çığlık attılar. "Tam bir Laz'a benzemişsin, derhal bu sakalını uzat." diye üstüne yürüdüler. Salih, "Nursun'a (Salih'in eşi) da beni hiç beğenmedi İki günden beri sakalımı uzatmaya başladım. Söz veriyorum, beni bir daha hiçbir zaman sakalsız göremeyeceksiniz." dedi.

***

Hastalık derecesinde dalgınımdır. Küçüklüğümde de böyleydim. Derslerde toplanıp eve giderdim. Arkadaşlarım birkaç saat sonra gelir, "Ne oldu, hasta mısın? Niye son derslere girmedin?" derlerdi.

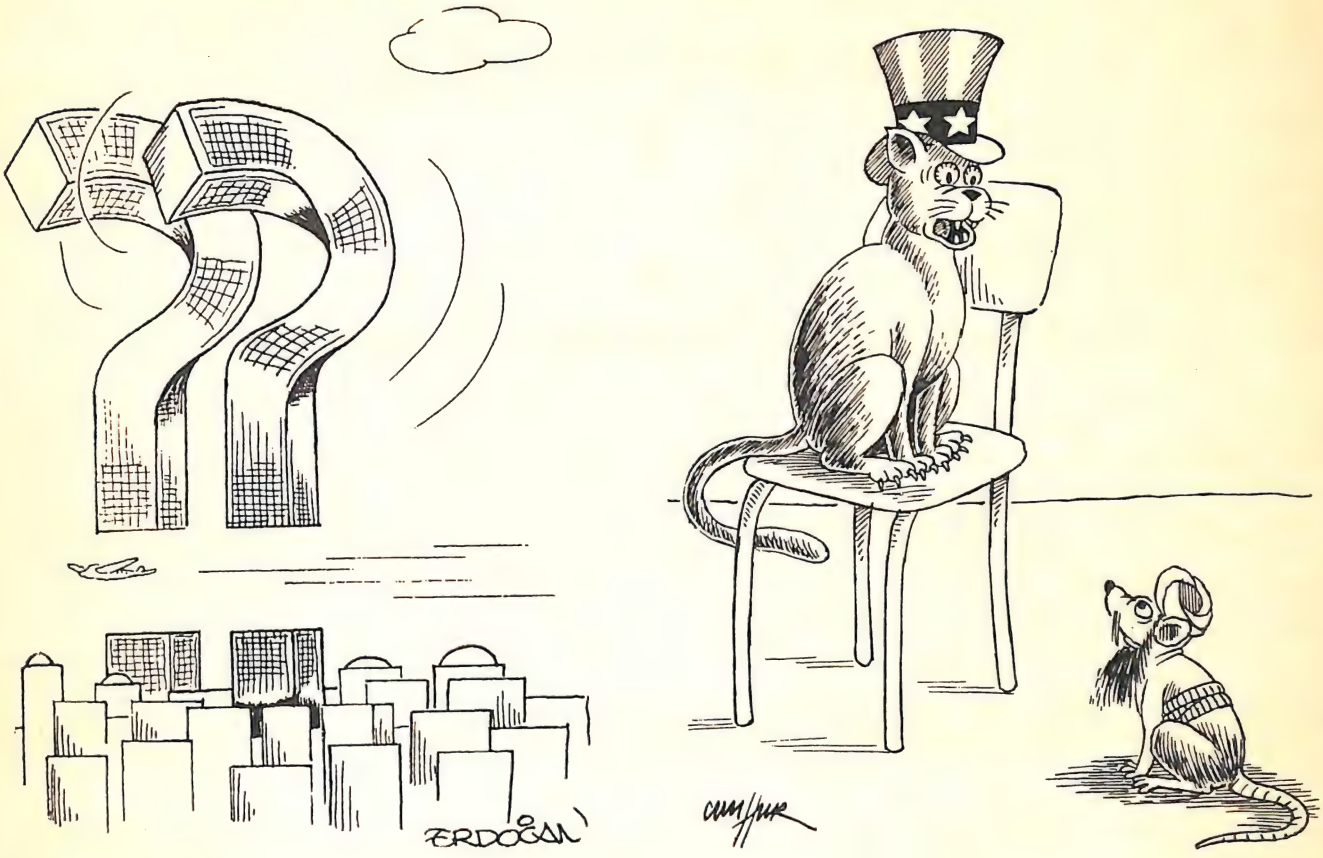

ERDOĞAN BAŞOL

CUMHUR GAZİOĞLU

CEZMİ ERMİŞ

HOMURDANAN ÖYKÜLER

Atay Sözer

KARİKATÜR SERGİSİ NASIL GEZİLMEZ?

Üf be üf, nedir bu başıma gelenler; zaten boşuna dememişler *"Büyük başın derdi büyük olur."* diye. Böyle benim gibi bir büyük baş oldunuz mu, derdiniz denizlere sığmaz. Vali olmak zor zenaattir, koskoca ilin bütün yükü omuzlarınızdadır. En ufak bir şeyin bile hesabını sizden sorarlar, hiç bakmazlar gözünüzün yaşına, hemen yakanıza yapışıverirler... Ne yaparsanız yapın kimseye yaptığınız işi beğendiremezsiniz. Geçenlerde bir meslektaşım ilini teftişe çıkmış, o ilde olup her yer yıkıldığından vatandaş çadırlarda yaşıyor. E bir vali olarak elbette onların da yanına giderek bir isteğiniz var mı diye soracak, çocuklara defter kalem vesaire verip ne kadar gönlü bol bir vali olduğunu gösterecek. Varmış yanlarına, *"Vatandaşlarım bir derdiniz ney var mı?"* diye. Ama o depremzedelerden anarşist ve de bozguncu biri önüne fırlayıp:

"Sayın valim, kaç gündür doğru dürüst yemek yiyemiyoruz, bize yardım yollandığı söyleniyor ama elimize ulaşan bir şey yok. Hem sonra bize vaat ettiğiniz konutlar ne oldu, daha ne kadar çadırda yaşayacağız?" diye sıralamış.

Görgüsüzlüğün, cehaletin bu kadarı da olmaz, adam sana nezaket icabı soruyor: *"Bir dileğin var mı?"* diye. Haminnen sana hiç masal anlatmadı mı; padişah sorar karşısındaki Keloğlan'a *"Dile benden ne dilersen."* diye, Keloğlan da *"Sağlığını devletlüm."* der. Terbiye bunu gerektirir, yani Keloğlan kadar akıl yok bunlarda. Devir çok değişti, eskiden bir devlet büyüğü görüldü müydü hemen ceketler iliklenirdi, ama şimdi hiç ipleyen yok maşallah! Neyse meslektaşım olgun bir adam neyse ki, durmamış üzerinde, vatandaşın bu terbiyesizliğini bir derviş edasıyla karşılamış.

"Bak vatandaşım" diye uzatmış parmağını.

Ama meslektaşımın kötü bir huyu vardır, az buçuk sakardır, uzatılan parmak caaart diye karşısındaki vatandaşın gözüne girmez mi? Eh orada gazeteciler, televizyoncular da var tabii, hemen bu görüntüleri çekmezler mi? Ertesi gün bütün gazetelerde sürmanşet: *"Vali vatandaşın gözünü çıkarttı!.."*

Zavallı derdini kimseye anlatamadı, adı *"göz çıkartan vali"*'ye çıkıp; apar topar merkeze alındı...

Görüyorsunuz değil mi bizim işin ne kadar tehlikeli bir iş olduğunu... İşte bu yüzden birazdan katılacağım program için çok endişeliyim. Günlerce uyuyamadım, sinir hastası oldum, sinirimden evde hanıma çocuklara bağırdım. Hanım da çocukları alıp anasının evine gitti, bu iş yüzünden aile hayatım berbat oldu.

Bakın anlatayım, her yıl ilimizde festival düzenlenir; ilimizin balkabağı meşhur olduğundan festivalimizin adı da *"Balkabağı Festivali"*dir. İlin milletvekilleri konuşma yapar; şarkıcılar, türkücüler konserler verir, en iyi balkabağı, en iyi besli dana yarışmaları yapılır, bunların birincilerine ödüller verilir, ilin genç kızları arasından *"balkabağı güzeli"* seçilir. Ben de ilin valisi olarak genç kızımızın tacını takarım. Her şey güzel başlamıştı. Benim bu ilde ikinci yılım, ilk festival çok iyi geçmişti, gerçi balkabağı güzelini öptüğüm zaman, hanım biraz sitem etmiş, iki hafta konuşmamıştı ama sonradan gönlünü alıp barışmıştık.

Ama bu yıl hiç hesapta olmayan bir şey oldu. ilimizdeki bir takım kendini bilmezler, bu festivale biraz da kültür sanat boyutu katalım diye yazarçizer taifesini davet etmişler. Al başına belayı, yahu biz şarkıcı-türkücüyle ne güzel yasak savıyorduk işte. Ama daha da beteri var, bir de karikatür sergisi açılacakmış. Karikatür dendi mi tüylerim diken diken olur, ödüm patlar, iki çizgide insanı yerin dibine sokar bu karikatürcü milleti. Yahu çizgi olduğu için tam olarak ne dediğini de anlayamıyor, dolayısıyla da fazla hesap soramıyorsunuz. Adam mesela bir öküz resmi çizmiş, şimdi bu öküzle ne demek istedin, kimi kastettin, belli. Bu öküz falanca büyüğümüzü temsil ediyor, yani resmen ona hakaret ediyor. Bunu sorduğunuzda da pişkin pişkin gülerek, *"Yoo, ne alakası var, o normal bir öküz"* diyor. Bak edepsize, bir öküzün hangi öküz olduğunu anlamayacak kadar salağız çünkü. İşte böyle bir karikatür sergisi ilimizde açılıyordu. Protokol gereği de bu sergiyi benim açmam icap ediyordu. Söyleyin şimdi ben ne halt edeyim! İki ucu kirli değnek misali. Açmazsam, adım sanat düşmanı valiye çıkacak, açsam bir türlü. Açtım diyelim, normal olarak sergiyi gezmem gerekecek, peki ya büyüklerimizle ilgili sakıncalı bir şeyler varsa! Ha karikatürün ne demek istediğini net olarak anlasam mesele yok, çizerini kulağından tuttuğum gibi atarım içeri. Ama anlamak ne mümkün; adamlar iki çizgiyle bir şeyler diyorlar, çek nereye çekersen. Sonra birileri gelip de, *"Bak bu karikatürde şöyle şöyle demek istemiş, falanca büyüğümüzle dalga geçilmiş, bunu fark etmedin mi, sen necisin burada, bir de utanmadan bu sergiyi açmış, çizerleri tebrik etmişsin, yoksa sen de mi bunlardan yanasın."* diye yakama yapışırsa ben ona ne cevap veririm. Daha da vahimi, ya karikatürler hoşuma gider de gülersem ne olacak, benim gibi ciddi bir devlet adamının gülmesi ne büyük bir facia düşünebiliyor musunuz? Offf of... İşimiz vallahi zor...

İl meydanında konuşmamı yaparken bile aklım hâlâ o açacağım sergideydi, onun için konuşmamı uzattıkça uzatıyordum. Ne kadar geç olsa o kadar iyiydi, bu arada millet sıkılmaya uflayıp puflamaya başladı. Bu arada sekreterim kulağıma *"Sayın valim bitirin artık ne olur, bakın daha milletvekillerimiz konuşacaklar."* diye fısıldadı. Çaresiz indim kürsüden, neyse ki milletvekillerimiz de konuşmasını severlerdi, mikrofonu aldıkları zaman bırakmasını bilmezlerdi. Zaten onlara da karikatürler hakkında endişelerimi anlatmıştım, bana hak vermişlerdi, meğer onlar da aynı dertten mustariplermiş. Ama konuşmayı ne kadar uzatırsan uzat ne yazık ki sonu geliyordu. Programa göre bundan sonra en iyi balkabağını ve en iyi danayı seçecektik.

Hep birlikte titiz bir elemeden sonra bu işi de bitirdik en iyi balkabağını sahibine plaketini verip en iyi dananın boynuna madalyasını taktıktan sonra sıra *"balkabağı güzelini"* seçmeye gelmişti. Yarışmanın yapıldığı alana gittik, güzel hanımlar sıralanmışlardı. Ama benim aklım hâlâ o karikatür sergisindeydi. Buradan sonra oraya gitmek zorunda kalacaktık. Bu yüzden gözüm güzel görecek halde değildi. O kadar dalmışım ki balkabağı güzelinin tacını takmak için sahneye davet edildiğimde tacı yanlışlıkla milletvekillerimizin başına takmışım, biraz ayıp oldu galiba.

Sonunda korkulan an gelmişti, her şey bitmiş iş serginin açılışına gelmişti. Birazdan sayın milletvekillerimizle birlikte sergiyi açmaya gidecektik. Hepimizin korkudan kalbi küt küt atıyordu. Sergi salonuna yaklaştık, kapıya bir kurdele asmışlardı, bir hanım kız elindeki yastık üzerinde bir makas tutmaktaydı. Ben o makası alıp kurdeleyi kesecek ve sergiyi açacaktım. Sonra da normal olarak sergiyi hep birlikte gezecektik. Kurdelenin öte yanına baktım. Bir sürü adam bana bakarak sırıtıyordu. Belli ki bu sergide çizgisi olan karikatürcülerdi; sanki ne düşündüğümü biliyorlardı. Hani kovboy filmlerinde olur; iki kovboy kasaba meydanında duello edecektir, birbirlerine ağır ağır yaklaşırlar; gözlerinin içine bakarlar, sonra birden silahlarına sarılırlar çabuk davranan kazanır ya. İşte bu durumu da ona benzettim, sergi salonuna ağır ağır ilerliyorum, iki adım gerimde sayın milletvekillerimiz var. Bana *"Korkma, cesaret, arkandayız"* diye cesaret vermeye çalışıyorlar. Birden aklıma harika bir fikir geldi, milletvekillerine işaret edip kulaklarına planımı fısıldadım, çok hoşlarına gitti. Hemen uzanıp makası aldım, milletvekillerine döndüm:

"Hazır olun, üç deyince koşmaya başlıyorsunuz." dedim.

Makasla kurdeleyi kestim...

"Biiir, kiiii,, üüüüç, şimdi..."

Ben önde vekiller arkada, büyük bir hızla serginin içine daldık.

TAYFUN AKGÜL

MURAT SAYIN

KARİKATÜRKÜCÜ

■

Bülent Okutan

■

"HAVUZ PROBLEMİ"

Belki de hayatınız boyunca size hiçbir yararı olmayacak bir aritmetik sorusu sorsam ne dersiniz?

"Bir havuzu beş musluk on yedi saatte doldurursa aynı havuzu üç musluk kaç saatte doldurur?"

Cevap veriyorsunuz; "Havuzun doldurulması kaç saat sürerse sürsün bizi ilgilendiren havuzun dolması değil bir çırpıda boşaltılması. Bize öyle bir soru sorun ki sonuçta rant olsun. Çıkarımız olsun."

Bizim devletin havuzu hortumla çekenlerden sonra boşalmaya ve sukoyvermeye devam ediyor. Bu talan öyle sanıyorum ki tüm önlemlere karşın tam takır kuru bakır olana dek sürecek. "Ne önlem alınmış ki?" diye bir soru soruyorsanız. Devleti küçülttüğümüzü örnek gösterebiliriz.

Ruhumuzdaki arabeske "Anadolu Mozaiği" diyorlar. Zira cumhuriyetimiz yetmiş sekiz yaşına gelmesine rağmen politikacılar henüz; Asyalı olup, İslâm dünyasının ağabeyi olmanın avantasını mı alalım yoksa Avrupalı olup AB formasyonu ile şeyimizin üstünde fındık mı kıralım, arasında gidip geliyor. Bağımsız Türkiye yaratmada dökülen kanlara çok yazık oluyor. "Hasta Adam" esprisi günümüzde canlı canlı ikinci gösterime girdi. Her türlü zararın ve ziyanın muhatabı sade vatandaş oldu. TV'de röportaja çıkan biri şöyle konuşuyordu geçenlerde: "Eğer ülkem kurtulacaksa her şeyimi vermeye hazırım. Ama biz dolduracak, birileri gelip boşaltacaksa yazık oluyor emekliye, işçiye, memura, köylüye ve esnafa, yazık oluyor bize..."

İkinci aritmetik sorumuzu sormanın tam sırası; "Bir havuzu altmış beş milyon kişi bir ömür boyu sürede doldurursa, aynı havuzu yarım milyon mutlu azınlık kaç günde boşaltır?"

Ekonomik istikrarsızlığın temelinde sistemin yanlışlığı yatıyor. Yanlış hesap Bağdat'tan dönermiş. Buna rağmen kumar oynamaya devam ediyoruz. Belki rulet masasında top bir gün gelir siyahta durur diye... Hani Özalizm politikası var ya; bir koyup üç alma ya da babayı alma teorisi işte öyle bir şey...

Aradan elli yıl geçmesine karşın, bugün bu ülkede yaşayan milyonlarca kişi Kore'ye on yedi ekim bin dokuz yüz elli yılında neden dört bin vatan evladının gönderildiğini bilmez. Kuzey-Güney Kore savaşında ABD'ye yapılan yalakalığın Kuzey Atlantik Paktı diye adlandırılan askerî ittifakın, olası bir Sovyet istilasına karşı kalkan görevini üstlenmek olduğu söylenir. Oysa Sovyetler'in ABD'nin tam aksine emperyalist olmadığını onlar da bilmektedir. Bu savaşlarda hedeflenen; ileri karakol kurmak, silah pazarlamacılarına yeni müşteri bulmaktır. ABD'nin bu serüvenleri ileri yıllarda da sürüp gitmiştir. Şu anda hedef Afganistan, Pakistan ve Irak'tır. Yoksa silah reyonlarında müşteri kalmamıştır. Orta Doğu rantı suyunu çekmektedir.

Aman efendim, siz de bir aritmetik problemini alıp götürdünüz taa nerelere mi diyorsunuz? Doğrudur. Maalesef bu basit problemin çözümünde de diğerlerinde olduğu gibi "rant" dediğimiz çıkarcılık yatmaktadır.

Dünya barışı için her şeye varız. Bu dünyanın bizden sonra geleceklere temiz bir şekilde bırakılması bizim de arzumuz. Ama henüz orta çağda yaşayan iki Arap'ın cebelleşmesinin çözümü bu olmamalıdır. Eğer gerçekten o bölgede barış istenseydi Taliban denen o çapulcular o silahları hangi para ile satın aldılar onun hesabı yapılmalıydı. Tanrı Dağları'ndan başlayan ve San Francisco'da sona eren uyuşturucu taşımacılığına acaba kim göz yumdu? Kim prim verdi sanıyorsunuz.

Bizim ülkemizdeki birtakım kirli işlerin de rantı nereye kayıyor bunu anlatmak istiyorum. Yani biz havuzu ne kadar doldurmaya çalışsak da boşuna... "Sam amca, Sam amca... Bizim havuzu doldurmamıza acık koltuk çık, sana bir tugay vatan evladı helal olsun. Bizde onlardan çok var istersen bir tümen gönderelim."

Bu kez hesap tutabilir mi? Varsayalım evet! Sam amca bizim ekonomik istikrarsızlığımıza derman olsun. Ve havuz ağzına kadar dolsun. Evet ama ya sistemin bozukluğu nasıl onarılacak? Eski bir terim vardır; "Geçmişten ders alınsa tarih tekerrür etmez."miş. Bizim havuz dolmaya başlarsa bu kez başka hortumcular havuzun başında yerlerini hemen alacaklardır. Bundan hiçbir vatandaşımızın şüphesi olmasın. Çözüm, ABD'nin çil çil dolarlarında değildir. Çözüm sistemin yeniden yapılanmasındadır. Havuzdan sular gürül gürül giderken elinizdeki macunla çatlakları tıkamayı bırakın. Siz ekonomistseniz ağzınızdaki Amerikan jikleti de bu çatlakları tıkamaya yetmez. Bırakın şu milletin yakasını, onlarda zaten bir şey kalmadı. Çıkartın üniversite sınavlarındaki şu havuz problemlerini...

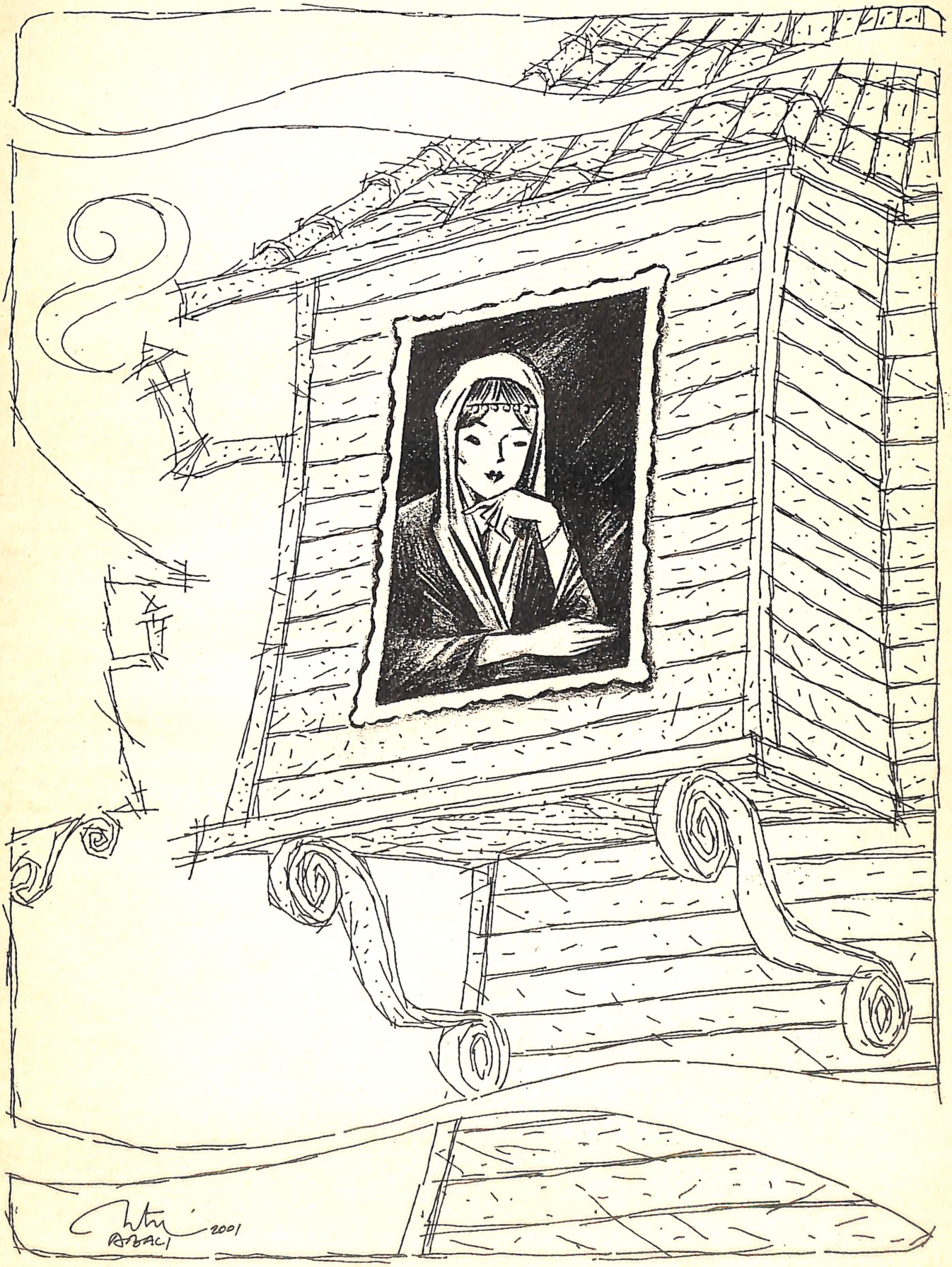

NECATİ ABACI

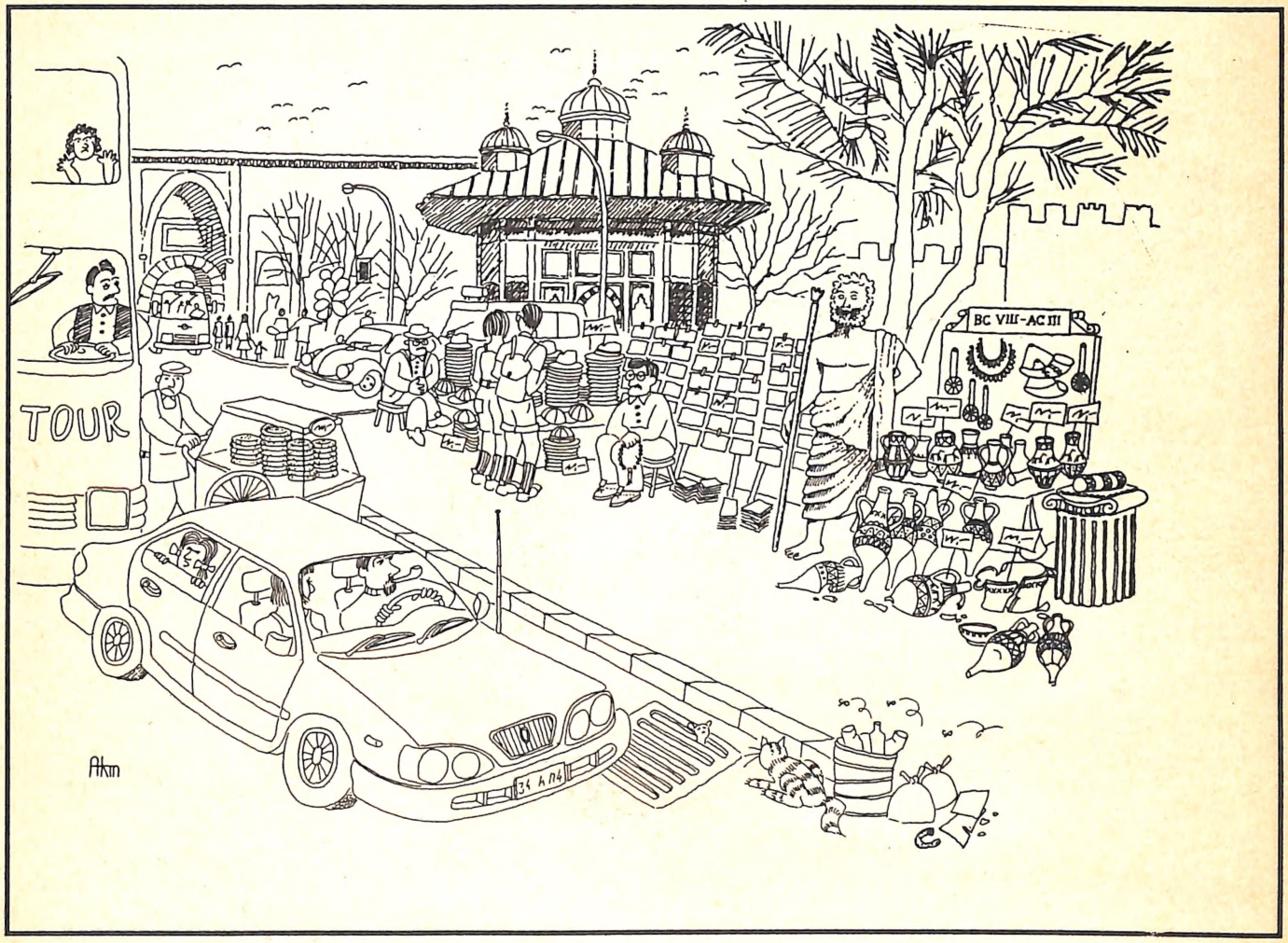

AKIN ÖNDER

GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU — ÇEVREMDEKİLER

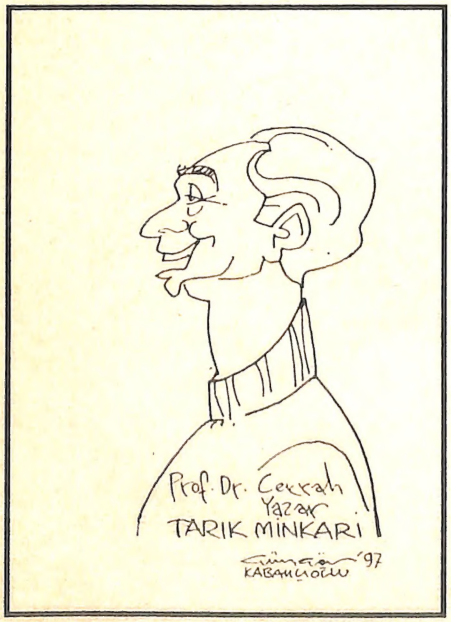

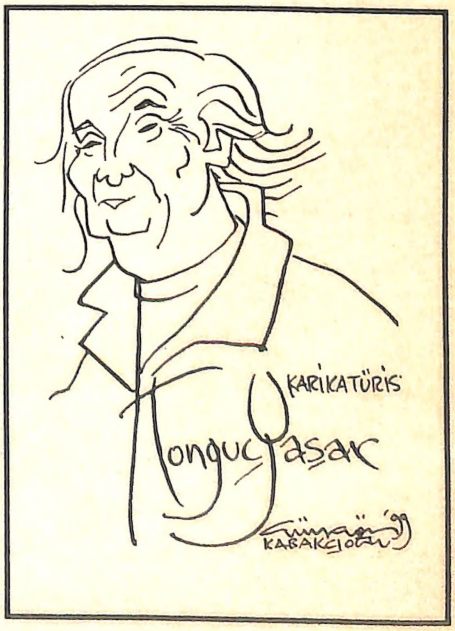

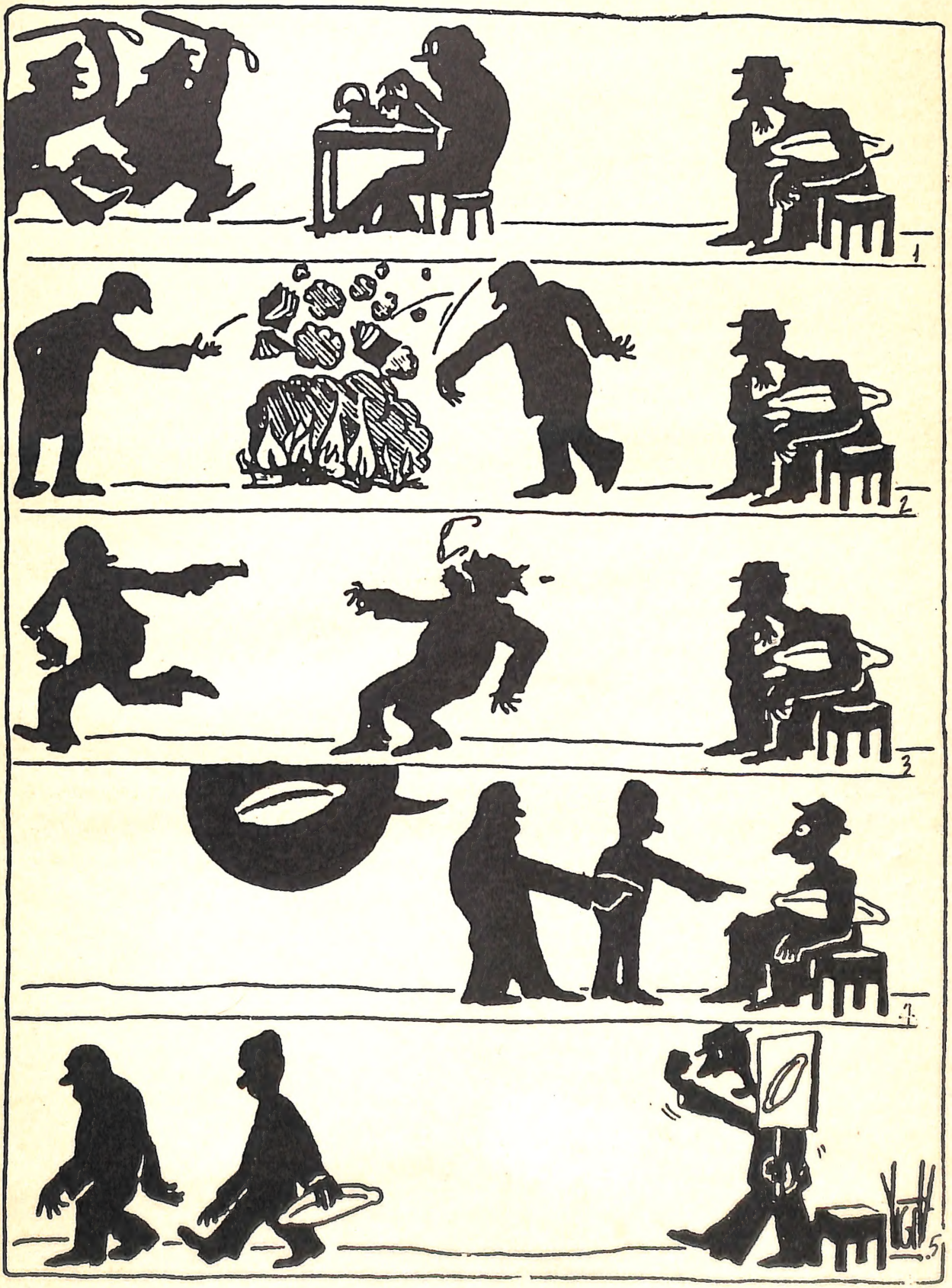

YİĞİT ÖZGÜR

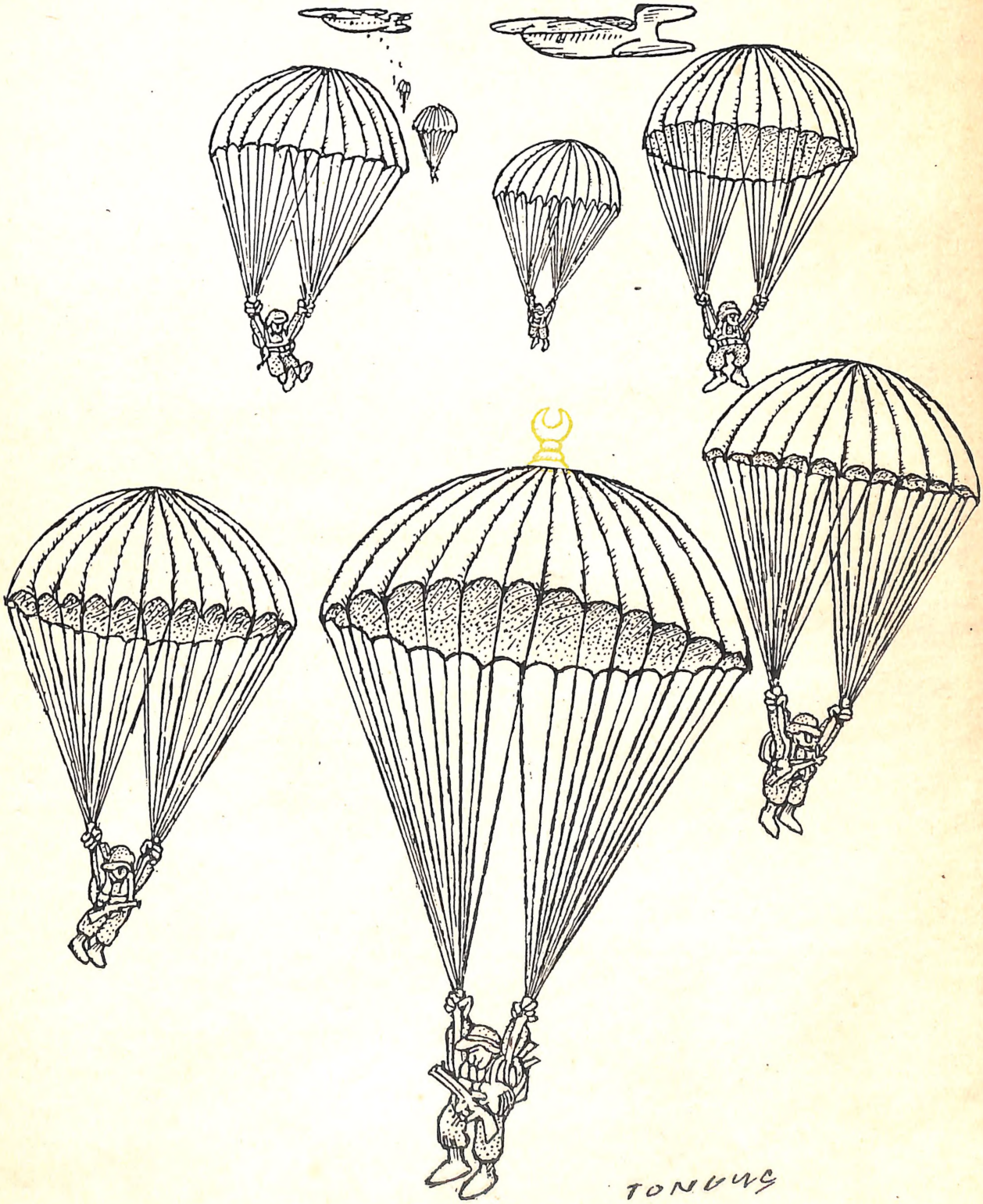
TONGUÇ